

Paikkonna tervisemõjurite uuring 2011

Harjumaa raport

Analüüsiraporti koostas Tervise Arengu Instituut (TAI) koostöös Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskusega (RAKE). Raport on valminud Euroopa Sotsiaalfondi kaasrahastamisel 2013. aastal.

Raporti koostajad: Karl Viilmann (TAI)
Kerly Espenberg (RAKE)
Katrín Humal (RAKE)
Jürgen Lina (RAKE)
Oliver Nahkur (RAKE)
Tarmo Puolokainen (RAKE)

Raporti koostajad soovivad tänada uuringu planeerimise ja teostamise erinevates etappides, perioodil 2010-2013 osalenud inimesi: Laura Aaben, Anneken Metsoja, Maali Käbin, Krystiine Liiv, Eha Nurk, Aire Trummal, Tiia Pertel, Ardo Matsi, Mare Ruuge (TAI).

SISUKORD

Sisukord	3
Sissejuhatus	4
Metoodika	5
Vastajate taust.....	6

TULEMUSED

1. Terviseseisund	7
2. Toitumine.....	20
3. Alkohol.....	25
4. Suitsetamine	35
5. Narkootikumid.....	42
6. Sotsiaalsed suhted	46
7. Vaimne tervis.....	52
8. Kehaline aktiivsus	55
9. Seksuaaltervis	63
10. Turvalisus ja ohutus	67

LISAD

Lisa 1. Terviseseisund	71
Lisa 2. Toitumine.....	76
Lisa 3. Alkohol.....	78
Lisa 4. Suitsetamine	81
Lisa 5. Narkootikumid.....	84
Lisa 6. Sotsiaalsed suhted	85
Lisa 7. Vaimne tervis.....	90
Lisa 8. Kehaline aktiivsus.....	91
Lisa 9. Seksuaaltervis	95
Lisa 10. Turvalisus ja ohutus	96

SISSEJUHATUS

Käesolev raport annab ülevaate Harjumaa elanike tervise seisundist, tervisekäitumisest ja tervist mõjutavatest teguritest, tuginedes 2011. aastal läbiviidud Paikkonna¹ terviseõjurite uuringu andmetele.

Paikkonna terviseõjurite uuringu eesmärgiks on suurendada kohalike teadlikkust oma paikkonna elanike tervisekäitumisest ja seda mõjutavatest teguritest. Andmeid on võimalik kasutada kohalike rahvatervise tegevuste planeerimisel ja elluviimisel.

Uuringu andmed koguti postiküsitluse meetodil. Küsitleti elanikke vanuses 15-70 eluaastat, 77 Eesti kohalikust omavalitsusest. Valimi üldmaht oli 9668 isikut, lõplikuks uuringu tagasiside määraks kujunes 43,8% (vastajaid 4239). Harjumaalt osales uuringus 408 inimest.

Uuringu ankeet koosnes 10 peatükist:

1. tervise seisund
2. toitumine
3. alkoholi tarvitamine
4. tubaka tarvitamine
5. narkootikumide tarvitamine
6. sotsiaalsed suhted
7. vaimne tervis
8. kehaline aktiivsus
9. seksuaalervis
10. turvalisus ja ohutus

Raportis on välja toodud maakonna andmed nimetatud peatükkide kaupa. Esmalt on esitatud näitaja jaotused uuringus osalenud omavalitsustes koos maakonna ja Eesti keskmisega. Seejärel on kirjeldatud maakonna keskmise näitaja olulisimaid erisusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes ning analüüsitud uuritava näitaja seoseid teiste tunnustega. Raporti lisana on esitatud näitajate protsentuaalsed jaotused sotsiaal-demograafiliste taustatunnuste kategooriate lõikes.

Paikkonna terviseõjurite uuring viidi läbi Euroopa Sotsiaalfondi raamprogrammi „Tervislikke valikuid toetavad meetmed 2010-2013“ raames.

¹ Paikkond – maavalitsuse või ühe või mitme kohaliku omavalitsuse territoorium koos seal elavate inimestega.
Allikas: Kasmel, A., Lipand, A., 2007. Tervisedenduse teooria ja praktika I. Sissejuhatus salutoloogiasse. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

METOODIKA

Paikkonna terviseõjurite uuringu üldkogumi moodustasid rahvastikuregistris registreeritud Eesti elanikud vanuses 15-70 aastat. 2010. aasta 1. detsembri seisuga kuulus sellesse rühma 1 001 216 inimest.

Uuringu teoreetiline üldvalim oli 10 000 inimest, valimi lõplikuks suuruseks kujunes 9668 inimest. Uuringu territoriaalse üldkogumi moodustasid Eesti 226 kohaliku omavalitsust (edaspidi KOV). Igast maakonnast kaasati uuringusse 3-6 KOVi. Valimi koostamisel arvestati iga valimisse haaratud KOVi soolis-vanusest jaotust järgnevates vanusgruppides: 15-24, 25-34, 35-44, 45-54 ja 55-70 aastat.

Uuringu valim põhineb kohalike omavalitsuste tüpoloogial, mille aluseks on Eesti asustussüsteemi keskuste hierarhia ja KOVi asend Eesti regionaalses süsteemis. Lähtudes tüüpilistest erinevustest elanike elukeskkonnas ja elulaadis ning kohalike tervise-, sotsiaalse kaitse ja vaba aja teenuste iseloomus, eristatakse kuus tüüpi KOV üksusi²:

Tüüp 1: **Pealinn** (Tallinn)

Tüüp 2: **Regionaalsed keskused** (Tartu, Narva, Kohtla-Järve, Pärnu)

Tüüp 3: **Maakonnakeskused** (v.a. Tallinn, Tartu ja Pärnu)

Tüüp 4: **Suuremate keskuste vahetu tagamaa**. Siia kuuluvad KOVid, mis piirnevad suuremate keskustega, aga samuti ajalooliselt keskustega seotud satelliitlinnad (Saue, Maardu, Narva-Jõesuu ja Sindi).

Tüüp 5: **Piirkondlikud linnalised keskused**. Siia kuuluvad suuremate keskuste tagamaast väljapool asuvad KOVid, mille suurima asula (piirkondlikud keskused) elanike arv on vähemalt 1000 inimest (Harjumaal vähemalt 2000).

Tüüp 6: **Maavallad ja mikrolinnad**. Siia kuuluvad KOVid, mis ei kuulu teistesse tüüpidesse.

Uuringu andmed on kaalutud vastavalt soole ja vanusele (vanusgrupid: 15-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-70 aastat), arvestades omavalitsusüksuste ja maakondade rahvastiku jaotust. Uuringu andmete kaalumisel on arvestatud Eesti rahvastiku näitajaid, sh rännet seisuga 01.12.2010.

Igas peatükis on välja toodud põhinäitajate jaotus: soo, vanuse ja hariduse lõikes, kui ei ole märgitud teisiti. Teiste sotsiaal-demograafiliste tunnuste seosed on esitatud vaid siis, kui esines suuri erinevusi. Põhinäitajate omavaheliste seoste (nt alkoholi tarvitamine ja tervise enesehinnang) statistilist olulisust on kontrollitud kasutades hii-ruut testi, olulisuse nivooks on $P < 0,05$.

Uuringu käigus arvatatud suhtarvud on esitatud komakohtadeta. See tähendab, et arvud on ümardatud kuni ühelisteneni. Sellest tulenevalt võib raporti joonistel ja tabelites esineda olukordi, kus protsentide summa ühe tunnuse kategooriate lõikes ei tule täpselt 100%, vaid hoopis 99% või 101%.

Analüüsis on läbivalt kasutatud järgmisi vanusgruppide nimetusi: noored – 15-34 aastased, keskealised – 35-54 aastased ja vanemaealised – 55-70 aastased. Tööturu staatuse järgi loetakse mitteaktiivseteks vastajaid, kes küsimustiku täitmise hetkel olid õpilased, üliõpilased, kodused või mittetöötavad pensionärid.

Analüüsis on kasutatud mõistet ostujõud, mis on arvatatud sõltuvalt sellest, kas vastajad said koheselt, järelmaksuga või ei saanud üldse endale lubada järgnevaid kaupu: tolmuimeja (95 eurot), külmkapp (350 eurot), televiisor (640 eurot).

² Sepp, V. (2011). Paikkonna terviseõjurite uuringu valim. Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia, Tartu. Tellija: Tervise Arengu Instituut.

VASTAJATE TAUST

Harjumaal kaasati küsitlusse kokku kuus omavalitsusüksust: linnadest Tallinn ja Maardu ning valdadest Kose, Kuusalu, Vasalemma ja Viimsi. Omavalitsuse tüüp, valim, vastajate arv ja tagasiside määr on esitatud haldusüksuste lõikes tabelis 0.1.

Tabel 0.1. Valimi maht uuringus osalenud haldusüksuste lõikes

	Eesti	Harjumaa	Tallinna linn	Viimsi vald	Maardu linn	Kose vald	Kuusalu vald	Vasalemma vald
KOV tüüp	-	-	Tüüp 1	Tüüp 4	Tüüp 4	Tüüp 5	Tüüp 6	Tüüp 6
Valim	9668	1066	397	149	150	124	125	121
Vastajate arv	4239	408	147	60	40	57	56	48
Tagasiside määr	44%	38%	37%	40%	26%	46%	45%	40%

Järgnevalt on esitatud ülevaade elanikkonna taustast (tabel 0.2). Võrreldes omavalitsusi võib välja tuua järgmised erinevused:

- ▶ Kuusalu vallas on vastajate hulgas kõige enam mehi (54%);
- ▶ Viimsi vallas on vastajate hulgas kõige enam naisi (57%);
- ▶ Viimsi vallas on vastajate hulgas kõige enam noori (43%);
- ▶ Maardu linnas on vastajate hulgas kõige enam keskealisi (42%);
- ▶ Vasalemma vallas on vastajate hulgas kõige enam vanemaealisi (36%);
- ▶ Vasalemma vallas on kõige enam alg- või põhiharidusega vastajaid (41%);
- ▶ Maardu linnas on kõige enam keskharidusega vastajaid (65%);
- ▶ Viimsi vallas on kõige enam kõrgharidusega vastajaid (46%);
- ▶ Kose vallas on kõige enam töötavaid vastajaid (69%);
- ▶ Vasalemma vallas on vastajate hulgas kõige enam töötuid (11%) ja mitteaktiivseid vastajaid (43%).

Tabel 0.2. Harjumaa vastajate jagunemine sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes, %*

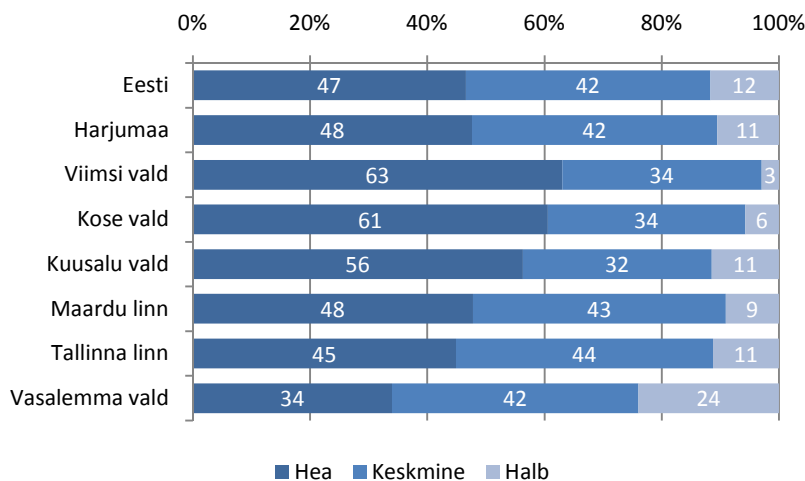
	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Eesti	48	52	39	37	24	26	45	30	63	5	32
Harjumaa	47	53	39	36	25	20	42	37	67	4	29
Tallinna linn	47	53	39	35	26	19	41	40	68	4	27
Viimsi vald	43	57	43	37	20	18	36	46	67	2	31
Maardu linn	51	49	31	42	27	17	65	18	65	7	27
Kose vald	47	53	42	41	17	22	45	32	69	0	31
Kuusalu vald	54	46	41	37	21	35	34	31	63	5	32
Vasalemma vald	45	55	32	32	36	41	54	5	46	11	43

*Suhtarvud on arvatatud uuringu kaalutud andmete põhjal.

1. TERVISE SEISUND

1.1. TERVISE ENESEHINNANG

Vastajatel paluti anda hinnang oma tervisele. Tegu on inimese enda tunnetusega oma tervisliku seisundi kohta. Harjumaa vastajate hinnang oma tervisele sarnaneb Eesti keskmisega – 48% Harjumaa vastajatest peavad oma tervist heaks (joonis 1.1). Omavalitsuste lõikes erineb tervise enesehinnang oluliselt. Viimsi vallas hindab oma seisundit heaks 63% ja Vasalemma vallas on näitaja 34%.

Joonis 1.1. Tervise enesehinnang

Hea tervise enesehinnanguga on:

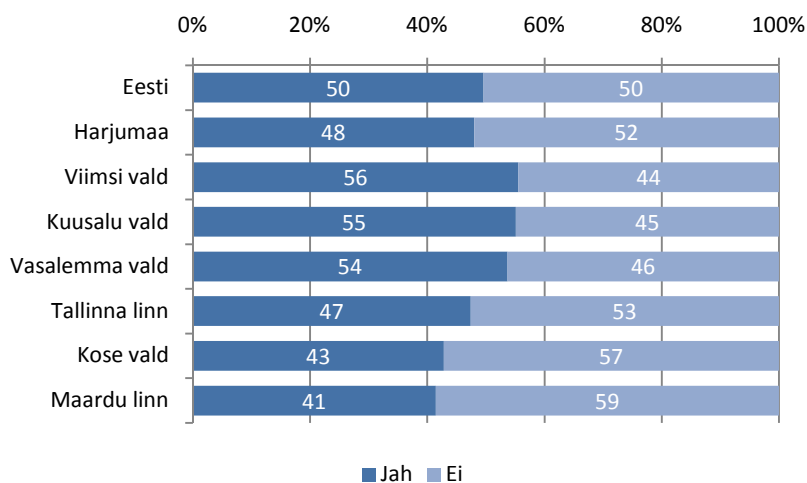
- ▶ pigem noored (62%) kui keskealised (47%) ja vanemaealised (26%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (62%) kui keskharidusega (41%) ja alg- või põhiharidusega (33%) vastajad;
- ▶ pigem töötavad (52%) kui mitteaktiivsed (42%) ja töötud (23%);
- ▶ pigem elukaaslasega (56%) kui ilma elukaaslaseta (40%) vastajad;
- ▶ pigem eestlased (51%) kui venelased (40%);
- ▶ pigem need, kellel ei ole pikaajalist kroonilist haigust;
- ▶ pigem need, kes ei ole tervise seisundi tõttu piiratud toimetulekuga.

Tabel 1.1. Tervise enesehinnangu seos teiste tunnustega, %

		Hea	Keskmine	Halb	Kokku
Pikaajaline haigus	Jah	22	57	21	100
	Ei	71	28	1	100
Tervise seisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	15	60	25	100
	Pole piiratud	67	31	1	100

1.2. KROONILISED TERVISEPROBLEEMID

Pikaajalisi kroonilisi haigusi või terviseprobleeme esineb Harjumaal sarnasel määral Eesti keskmisega ehk ligikaudu pooltel vastajatel (joonis 1.2). Pikaajalise kroonilise haiguse põdejaid on kõige enam Viimsi vallas (56%) ja kõige vähem Maardu linnas (41%).

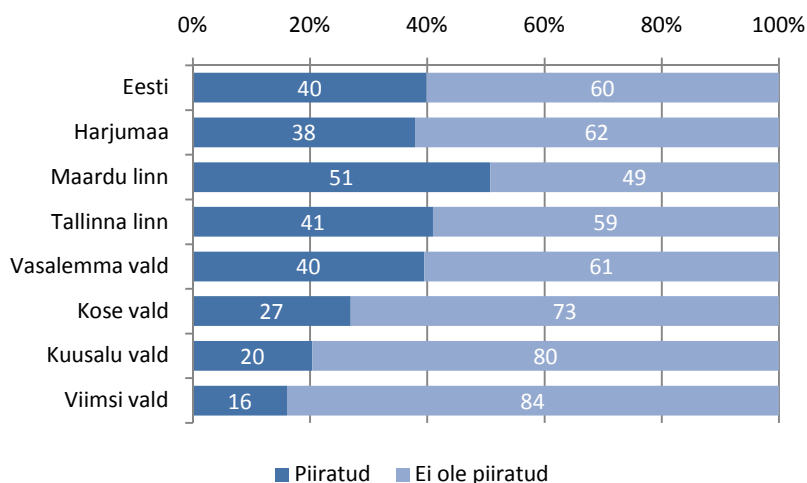
Joonis 1.2. Pikaajaline krooniline haigus või terviseprobleem

Pikaajalisi kroonilisi haigusi või terviseprobleeme esineb:

- ▶ sagedamini naistel (53%) kui meestel (43%);
- ▶ sagedamini vanemaealistel (73%) kui keskealistel (47%) ja noortel (32%);
- ▶ sagedamini alg- või põhiharidusega (55%) ja keskkharidusega (50%) kui kõrgharidusega (43%) vastajatel;
- ▶ sagedamini töötutel (76%) ja mitteaktiivsetel (61%) kui töötavatel (41%);
- ▶ sagedamini ilma elukaaslaseta (53%) kui elukaaslasega (43%) vastajatel;
- ▶ sagedamini alaealiste lastega (61%) kui ilma lasteta (45%) ja täisealiste lastega (38%) leibkondade liikmete hulgas.

1.3. TERVISEST TINGITUD PIIRANGUD

Tervise tõttu piiratud igapäevase toimetulekuga vastajate osakaal Harjumaal (38%) on sarnane Eesti keskmisele (joonis 1.3). Harjumaa omavalitsustest on enim tervise tõttu piiratud toimetulekuga vastajaid Maardu linnas (51%) ja kõige vähem Viimsi vallas (16%).

Joonis 1.3. Tervise seisundi tõttu piiratud igapäevane toimetulek

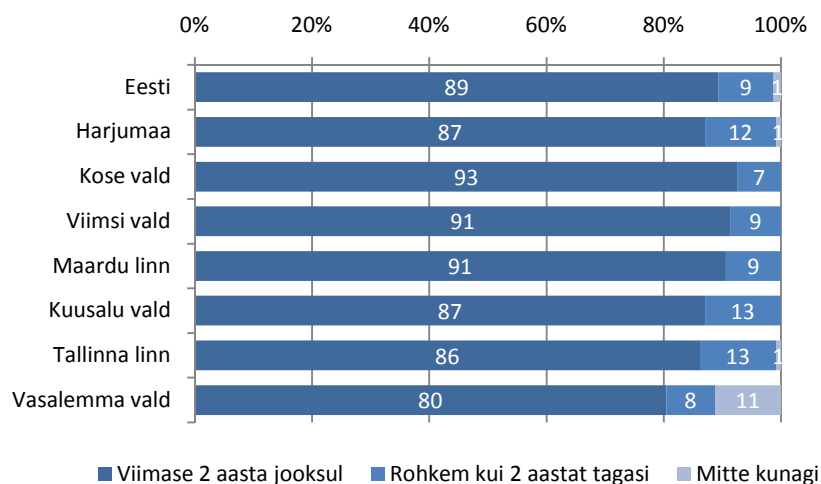
Tervise seisundi tõttu piiratud igapäevase toimetulekuga vastajate osakaal on kõrgem:

- ▶ pigem vanemaealiste (46%) kui keskealiste (38%) ja noorte (32%) hulgas;
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (60%) kui keskkaridusega (38%) ja kõrgharidusega (27%) vastajatel;
- ▶ pigem venelaste (52%) kui eestlaste (30%) hulgas;
- ▶ pigem mitteaktiivsete (44%) kui töötavate (36%) ja töötute (33%) hulgas;
- ▶ pigem ilma elukaaslaseta (43%) kui elukaaslasega (33%) vastajatel.

1.4. TERVISENÄITAJATE MÕÕTMINE JA KONTROLL

Vererõhu mõõtmine

Sarnaselt Eesti keskmisele on enamikul Harjumaa vastajatest (87%) viimase kahe aasta jooksul vererõhku mõõdetud (joonis 1.4). Näitaja on kõrgeim Kose vallas (93%) ja kõige madalam Vasalemma vallas (80%).

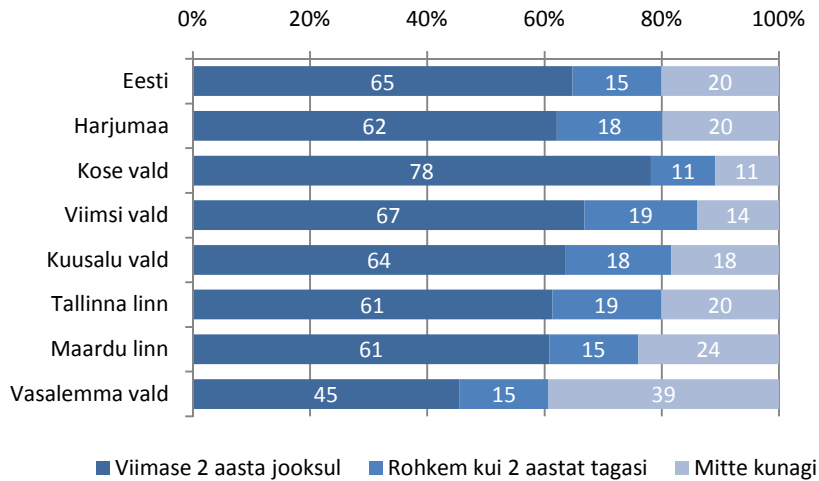

Joonis 1.4. Vererõhu mõõtmine

Uuringule eelnenud kahe aasta jooksul on vererõhku mõõdetud sagedamini naistel (92%) kui meestel (82%).

Kolesterooli mõõtmine

Vastajaid, kellel pole elu jooksul kunagi vere kolesterooli taset määratud on Harjumaal 20%, mis on võrdne Eesti keskmisega (joonis 1.5). Viimase kahe aasta jooksul on oma vere kolesterooli taset lasknud määrata 62% maakonna vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele. Vastav näitaja on kõige kõrgem Kose vallas (78%) ja madalaim Vasalemma vallas (45%), kus on ka kõige enam vastajaid (39%), kellel pole vere kolesterooli taset kunagi mõõdetud.

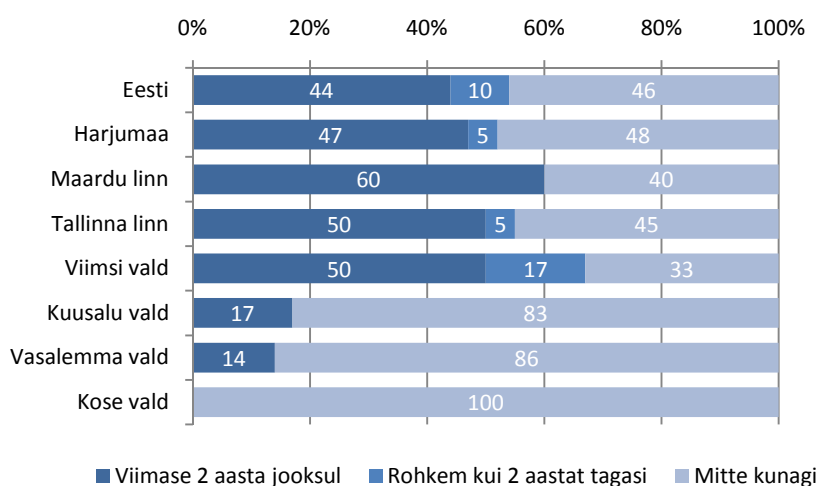
Joonis 1.5. Vere kolesterooli taseme määramine

Vere kolesterooli taset on viimase kahe aasta jooksul määratud:

- ▶ sagedamini naistel (67%) kui meestel (57%);
- ▶ sagedamini vanemaealistel (81%) kui keskealistel (62%) ja noortel (49%);
- ▶ sagedamini kõrgharidusega (69%) kui alg- või põhiharidusega (59%) ja keskharidusega (59%) vastajatel.

Eesnäärme kontroll

Eesnäärme uuringus osalemise kohta paluti vastata vaid 55-70 aastastel meestel. Viimase kahe aasta jooksul on uuringus osalenud 47% Harjumaa meestest, mis sarnaneb Eesti keskmisele (joonis 1.6). Kõige kõrgem on näitaja Maardu linnas (60%). Kose vallas ei olnud ühtegi vastajat, kes oleks elu jooksul eesnäärme kontrollis käinud. Viimase kahe aasta jooksul on eesnäärme kontrollis käinute osakaal madal ka Vasalemma valla (14%) ja Kuusalu valla (17%) vastajate hulgas.

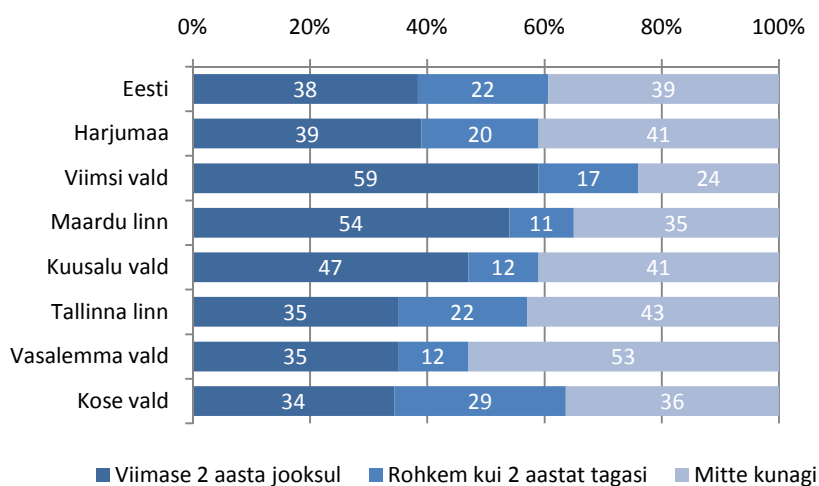

Joonis 1.6. Eesnäärme uuringus osalemine
(vastasid ainult mehed vanuses 55-70 aastat)

Viimase kahe aasta jooksul on eesnäärme kontrollis käinud pigem keskharidusega (69%) kui kõrgharidusega (50%) ja alg- või põhiharidusega (23%) mehed.

Mammograafia

Mammograafia uuringus osalemise kohta paluti vastata vaid 35-70 aastastel naistel. Viimase kahe aasta jooksul on mammograafia uuringus osalenud 39% Harjumaa naistest, mis sarnaneb Eesti keskmisele (joonis 1.7). Kõrgeim on näitaja Viimsi vallas (59%) ja madalaim Kose vallas (34%). Vasalemma vald eristub selle poolest, et sealsetest vähemalt 35-aastastest naistest pole 53% kunagi mammograafia uuringus osalenud.

Joonis 1.7. Mammograafia uuringus osalemine
(vastasid ainult naised vanuses 35-70 aastat)

Viimase kahe aasta jooksul on mammograafia uuringus osalenud:

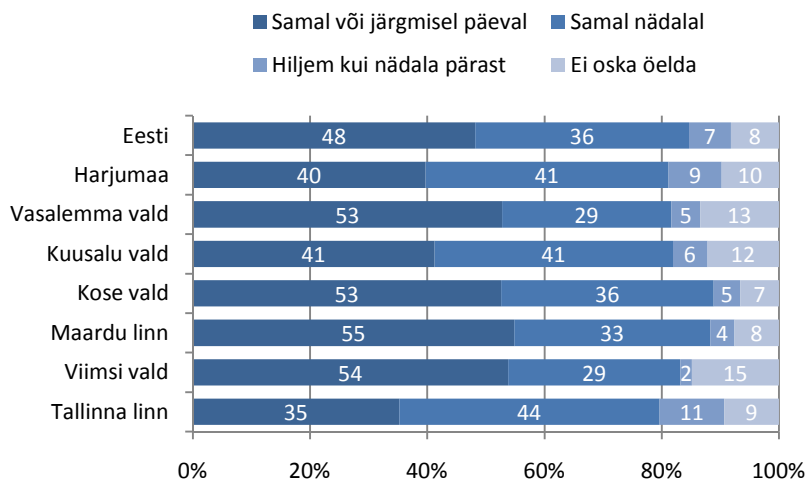
- ▶ pigem vanemaealised (47%) kui keskealised (34%) naised;
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (45%) ja keskkharidusega (43%) kui kõrgharidusega (35%) naised.

1.5. TERVISETEENUSTE KÄTTESAADAVUS

Uuringus küsiti vastajatelt, kui kiirest saaksid nad vajadusel külastada perearsti või -õde, hambaarsti ja psühholoogilist nõustajat. Vastusteks oli võimalik märkida samal või järgmisel päeval, samal nädalal, hiljem kui nädala pärast või ei oska öelda.

Perearst ja pereõde

Harjumaal on perearsti või -õe teenus kättesaadav samal või järgmisel päeval 40% vastajatest (joonis 1.8), mis on madalam Eesti keskmisest 48%. Kõige kõrgem on samal või järgmisel päeval perearsti või -õe teenuse kättesaadavus Maardu linnas (55%) ja madalaim Tallinna linnas (35%).

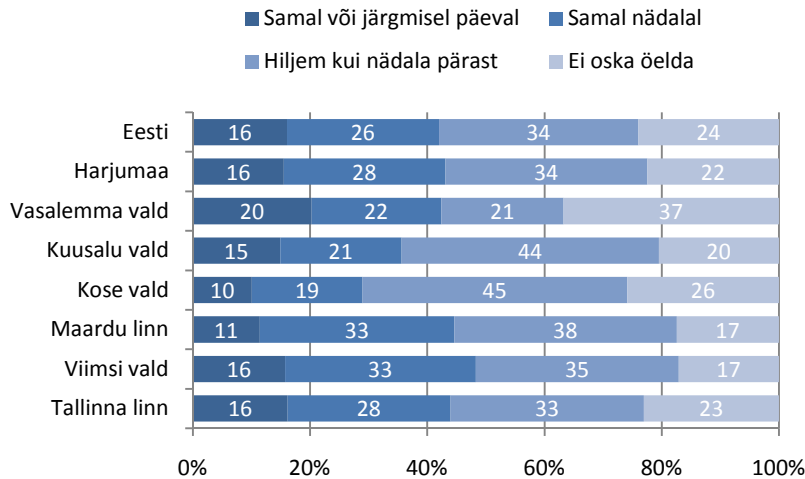

Joonis 1.8. Perearsti või -õe teenuse kättesaadavus

Samal või järgmisel päeval pääsevad perearsti või -õe vastuvõtule pigem noored (48%) kui keskealised (37%) ja vanemaealised (32%) vastajad.

Hambaarst

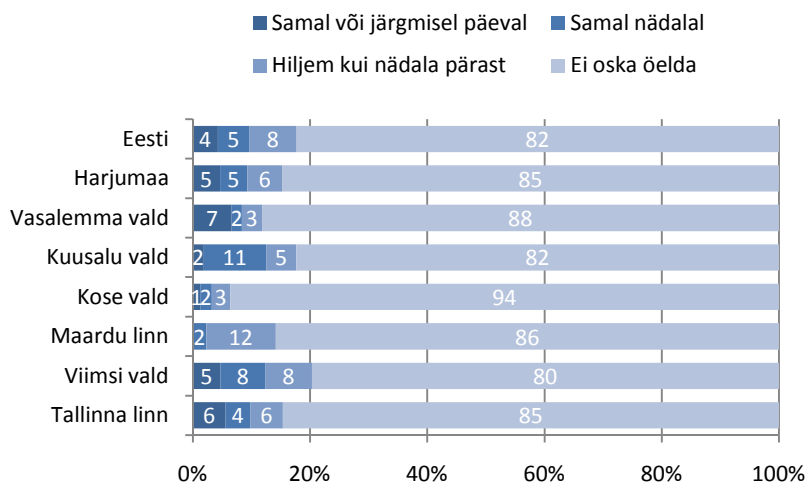
Nii Eestis keskmiselt kui ka Harjumaal on hambaarsti teenus kättesaadav samal või järgmisel päeval 16%-le vastajatest (joonis 1.9). Kõrgeim on näitaja Vasalemma vallas (20%) ja madalaim Kose vallas (10%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 1, tabel 1.9).

Joonis 1.9. Hambaarsti teenuse kättesaadavus

Psühholoogiline nõustamisteenus

Enamus vastajaid nii Eestis keskmiselt kui ka Harjumaal ei osanud küsimusele psühholoogilise nõustamisteenuse kättesaadavuse kohta vastata (joonis 1.10). See võib peegeldada madalat teadlikkust teenuse kättesaadavusest või viidata teenuse puudumisele. Kõige enam oskasid teenuse kättesaadavusele hinnangut anda Viimsi valla vastajad, kelles enamik hindasid teenuse ootejärjekorda vähemalt ühe nädala pikkuseks. Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 1, tabel 1.10).

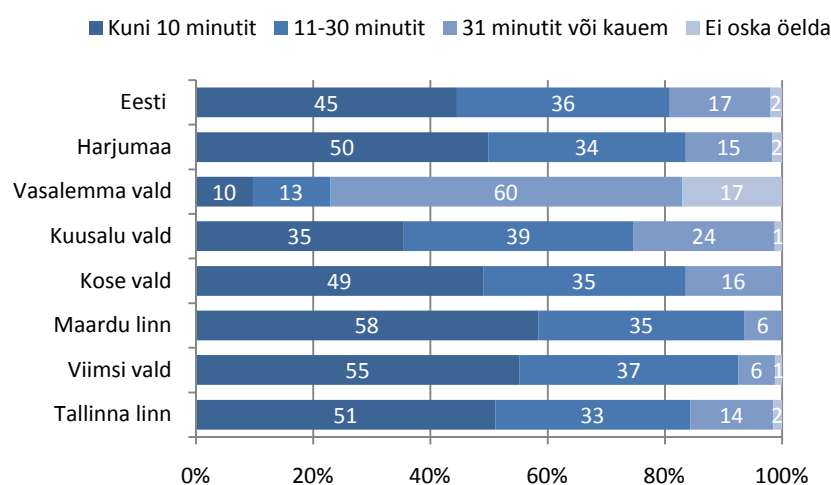
Joonis 1.10. Psühholoogilise nõustamisteenuse kättesaadavus

1.6. RAVIMITE, TOIDUKAUPADE, ALKOHOLI JA TUBAKATOODETE KÄTTESAADAVUS

Uuringus osalejatel paluti öelda, kui palju kuluks neil aega oma kodust tulles, et osta ravimeid, toidukaupu, alkoholi või tubakatooteid. Vastusteks oli võimalik märkida kuni 10 minutit, 11-30 minutit, 31 minutit või kauem või ei oska öelda.

Ravimite kättesaadavus

Ravimite kättesaadavus kuni 10 minuti jooksul on Harjumaal 50% kõrgem Eesti keskmisest 45% (joonis 1.11). Kõige enam on kuni 10 minuti jooksul ravimite kättesaajaid Maardu linnas (58%), näitaja on madalaim Vasalemma vallas (10%).

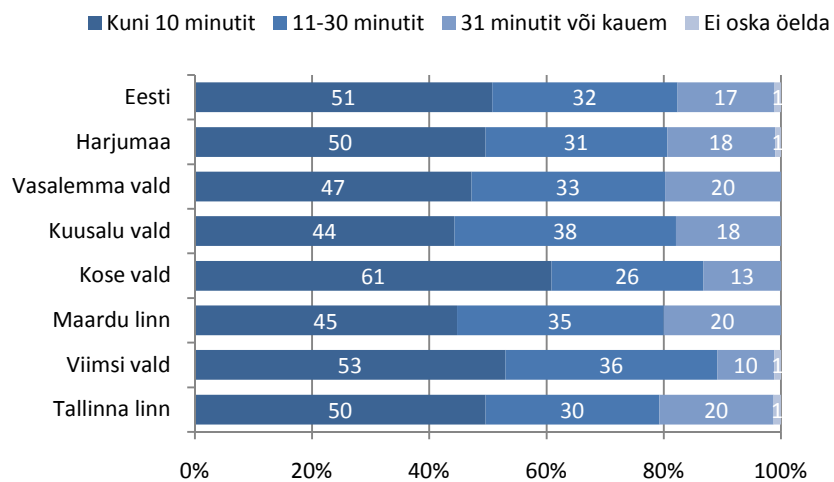
Joonis 1.11. Ravimite kättesaadavus

Kuni 10 minuti jooksul on ravimid kättesaadavad:

- ▶ pigem noortele (56%) kui vanemaealistele (48%) ja keskealistele (45%) vastajatele;
- ▶ pigem keskmise (54%) kui madala (48%) ja kõrge (44%) ostujõuga vastajatele.

Toidukaupade kättesaadavus

Toidukaupade kättesaadavus kuni 10 minuti jooksul on Harjumaa (50%) sarnane Eesti keskmisele (joonis 1.12). Näitaja on kõige kõrgem Kose vallas (61%) ja madalaim Kuusalu vallas (44%).

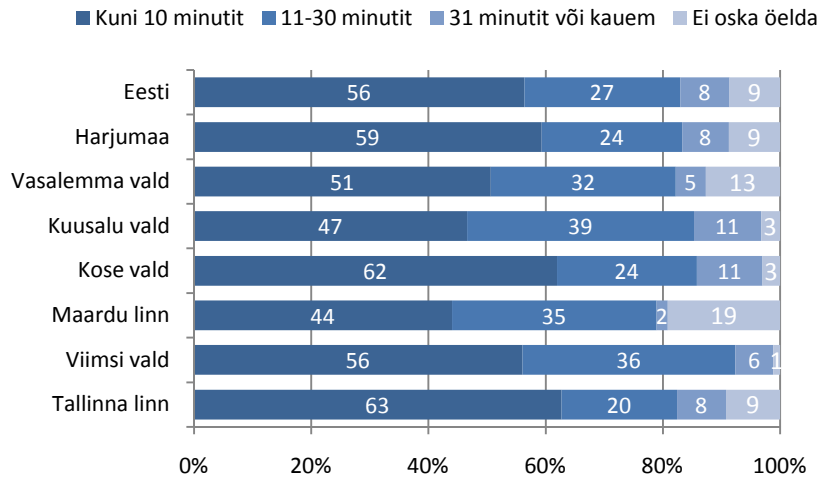
Joonis 1.12. Toidukaupade kättesaadavus

Kuni 10 minuti jooksul on toidukaubad kättesaadavad:

- ▶ pigem noortele (57%) kui keskealistele (48%) ja vanemaealistele (41%);
- ▶ pigem madala (53%) kui keskmise (48%) ja kõrge (43%) ostujõuga vastajatele.

Alkoholi kättesaadavus

Alkoholi kättesaadavus kuni 10 minuti jooksul on Harjumaal (59%) sarnane Eesti keskmisele (joonis 1.13). Näitaja on kõige kõrgem Tallinna linnas (63%) ja madalaim Maardu linnas (44%).

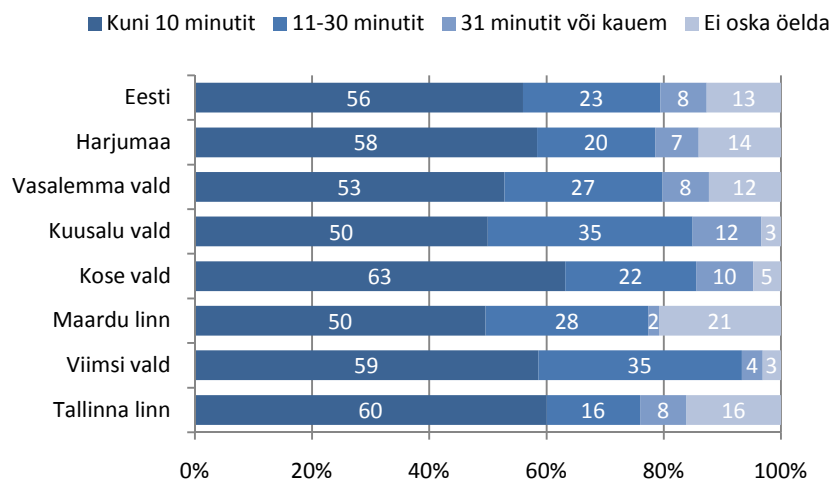
Joonis 1.13 Alkoholi kättesaadavus

Alkohol on kuni 10 minuti jooksul kättesaadav:

- ▶ pigem noortele (73%) kui keskealistele (55%) ja vanemaealistele (41%);
- ▶ pigem kõrge (65%) ja madala (60%) kui keskmise (55%) ostujõuga vastajatele.

Tubaka kättesaadavus

Tubakatoodete kättesaadavus Harjumaal sarnaneb Eesti keskmisega, kuni 10 minuti jooksul on tubakatooted kättesaadavad 58%-le Harjumaa vastajatest (joonis 1.14). Näitaja on kõrgeim Kose vallas (63%) ja kõige madalam Kuusalu vallas ja Maardu linnas (50%).

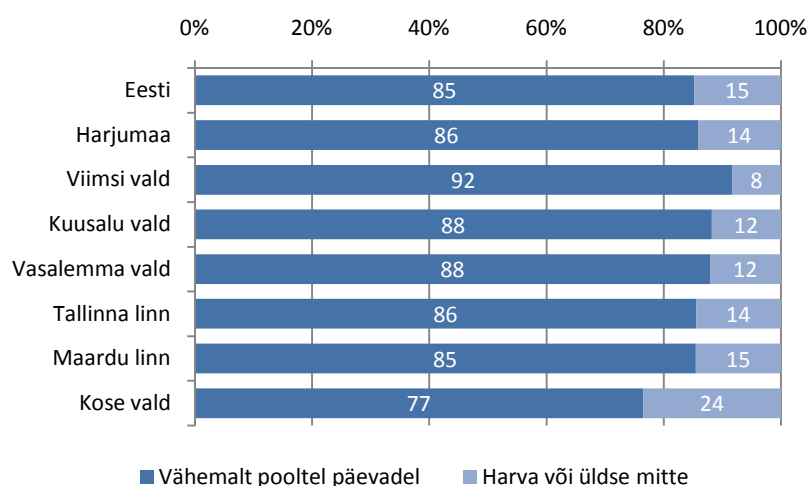
Joonis 1.14. Tubakatoodete kättesaadavus

Kuni 10 minuti jooksul on tubakatooted kättesaadavamad pigem noortele (73%) kui keskealistele (52%) ja vanemaealistele (42%) vastajatele.

2. TOITUMINE

2.1. HOMMIKUSÖÖGI SÖÖMINE

Hommikusöögi söömise poolest on Harjumaa näitaja sarnane Eesti keskmisele – 86% Harjumaa vastajatest söi uuringule eelnenud kuu jooksul hommikust vähemalt pooltel päevadel (joonis 2.1). Kõige enam söövad hommikust Viimsi valla (92%) ja kõike vähem Kose valla vastajad (77%).

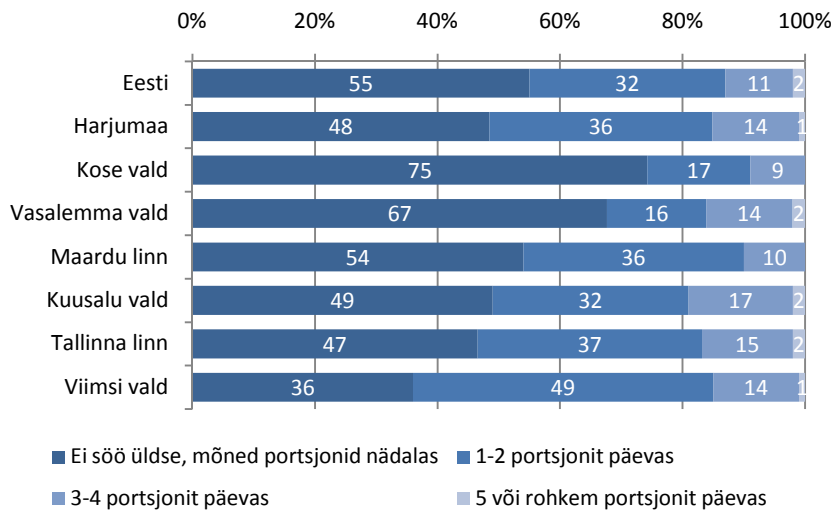
Joonis 2.1. Hommikusöögi söömine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul

Hommikusööki söövad rohkem (vähemalt pooltel päevadel uuringule eelnenud kuu jooksul):

- ▶ pigem naised (91%) kui mehed (81%);
- ▶ pigem vanemaealised (97%) kui keskealised (86%) ja noored (79%);
- ▶ pigem mitteaktiivsed (92%) ja töötavad (84%) kui töötud (72%).

2.2. PUU- JA KÖÖGIVILJAD

Võrreldes Eesti keskmisega on Harjumaal vähem vastajaid, kes puu- ja köögivilju üldse ei söö või söövad ainult mõned korrad nädalas – 48% (joonis 2.2). Vähese puu- ja köögiviljade söömise poolest tõusevad esile Kose vald (75%) ja Vasalemma vald (67%). Kõige suurem on vähemalt 3 portsjonit päevas puu- ja köögivilju sööjate arv Kuusalu vallas (19%), soovituslikud 5 või enam portsjonit päevas sööb 1% Harjumaa vastajatest.

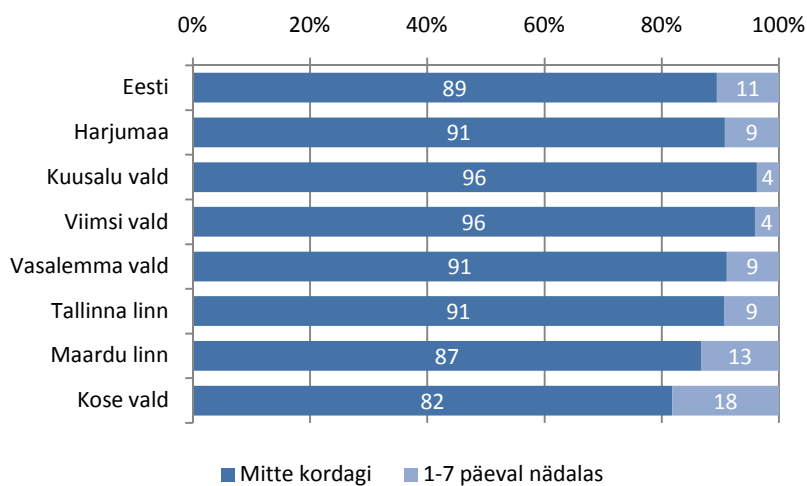
Joonis 2.2. Puu- ja köögiviljade söömine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul

Vastajaid, kes puu- ja köögivilju ei söö üldse või söövad mõned portsjonid nädalas, saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (58%) kui naised (40%);
- ▶ pigem keskharidusega (62%) kui alg- või põhiharidusega (52%) ja kõrgharidusega (35%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (84%) kui töötavad (48%) ja mitteaktiivsed (44%);
- ▶ pigem ilma lasteta (56%) kui täisealiste lastega (48%) ja alaealiste lastega (40%) leibkondade liikmed.

2.3. ENERGIAJOOGID

Vastajaid, kes uuringule eelnenud nädala jooksul jõid energijooke on Harjumaal 9%, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 2.3). Kõige enam on energijookide tarvitajaid Kose vallas (18%) ning kõige vähem Viimsi vallas ja Kuusalu vallas (4%).

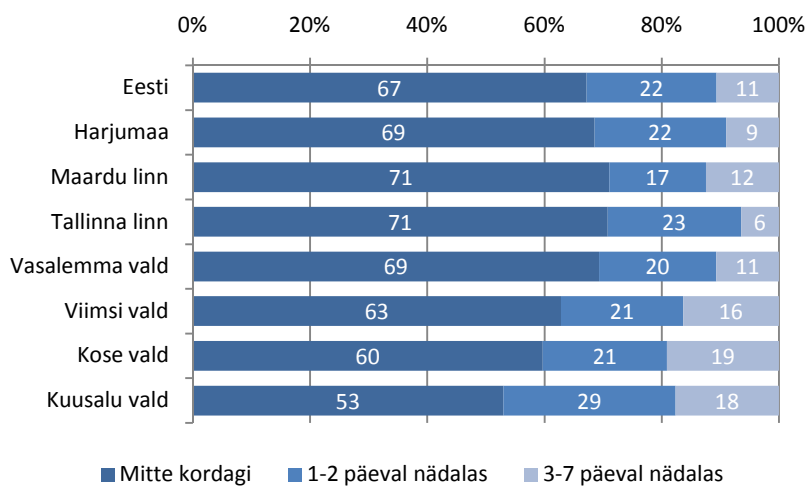
Joonis 2.3. Energijookide tarvitamine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul

Vähemalt ühe korra nädalas energijookide tarvitajaid võib iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (15%) kui naised (4%);
- ▶ pigem noored (19%) kui keskealised (4%) ja vanemaealised (1%).

2.4. SUHKRUT SISALDAVAD MAGUSAD JOOGID

Harjumaal on Coca-Cola ja teiste suhkrut sisaldavate magusate jookide iganädalasi tarvitajaid 31% vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 2.4). Vähemalt ühel päeval nädalas mainitud jooke tarvitanud vastajate osakaal on suurim Kuusalu vallas (47%) ja madalaim Tallinna linnas ja Maardu linnas (29%).

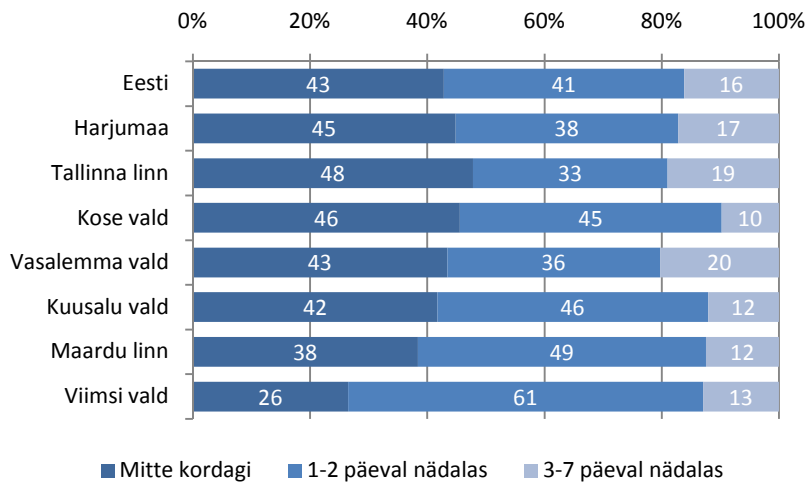
Joonis 2.4. Coca-Cola ja teiste suhkrut sisaldavate magusate jookide tarvitamine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul

Vähemalt ühe korra nädalas magusate jookide tarvitajaid võib iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (44%) kui naised (20%);
- ▶ pigem noored (47%) kui keskealised (27%) või vanemaealised (11%).

2.5. SAIATOOTED

Pitsat, pirukaid, saiakesi ja hamburgereid söövad iganädalaselt rohkem kui pooled (55%) Harjumaa vastajatest, mis sarnaneb Eesti keskmisega (joonis 2.5). Vähemalt ühel päeval nädalas söövad kõige enam saiatooteid Viimsi valla vastajad (74%) ja kõige vähem Tallinna linna vastajad (52%).

Joonis 2.5. Saiatoodete söömine uuringule eelnend 7 päeva jooksul

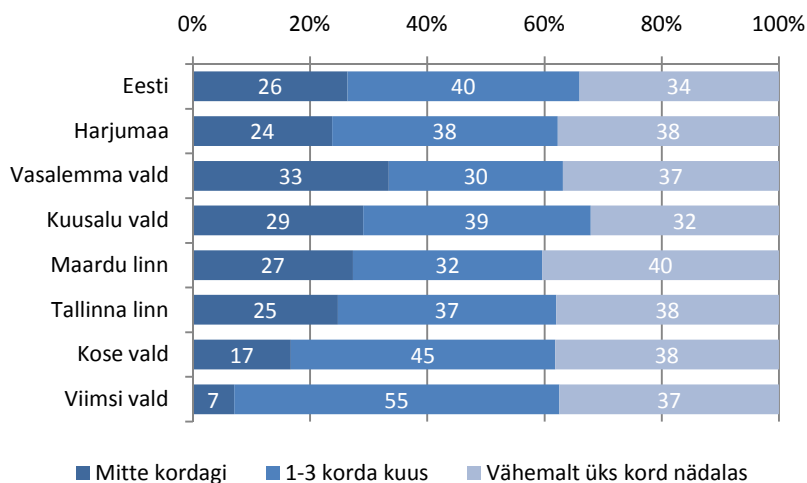
Vähemalt ühe korra nädalas saiatoodete sööjaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (62%) kui naised (49%);
- ▶ pigem noored (68%) kui keskealised (51%) ja vanemaealised (39%);
- ▶ pigem keskmise (61%) ja kõrge (57%) kui madala (47%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem täisealiste lastega (57%) ja alaealiste lastega (52%) kui ilma lasteta (47%) leibkondade liikmed.

3. ALKOHOL

3.1. ALKOHOLI TARVITAMISE REGULAARSUS

Alkoholi tarvitamise regulaarsus Harjumaal sarnaneb Eesti keskmisega. Harjumaal on uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkoholi mitte tarvitanud vastajaid 24% (joonis 3.1). Vähemalt ühe korra nädalas alkoholi tarvitajaid on kõige enam Maardu linnas (40%) ja kõige vähem Kuusalu vallas (32%).

Joonis 3.1. Alkoholi tarvitamise regulaarsus uuringule eelnenud 30 päeva jooksul

Vähemalt ühe korra nädalas alkoholi tarvitajaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (48%) kui naised (29%);
- ▶ pigem keskealised (42%) ja noored (39%) kui vanemaealised (29%);
- ▶ pigem töötavad (44%) ja töötud (37%) kui mitteaktiivsed (23%);
- ▶ pigem elukaaslasega (47%) kui ilma elukaaslaseta (28%) vastajad.

Vähemalt üks kord nädalas tarvitavad alkoholi pigem vastajad:

- ▶ kes joovad end purju (korraga vähemalt 6 annust) vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ kes enda hinnangul tarvitavad alkoholi palju;
- ▶ kes on korduvalt tarvitanud kanepit;
- ▶ kes on korduvalt tarvitanud teisi narkootikume (ecstasy, amfetamiin, kokaiin, heroiin);
- ▶ kes liiguvad harva jalgsi või jalgrattaga.

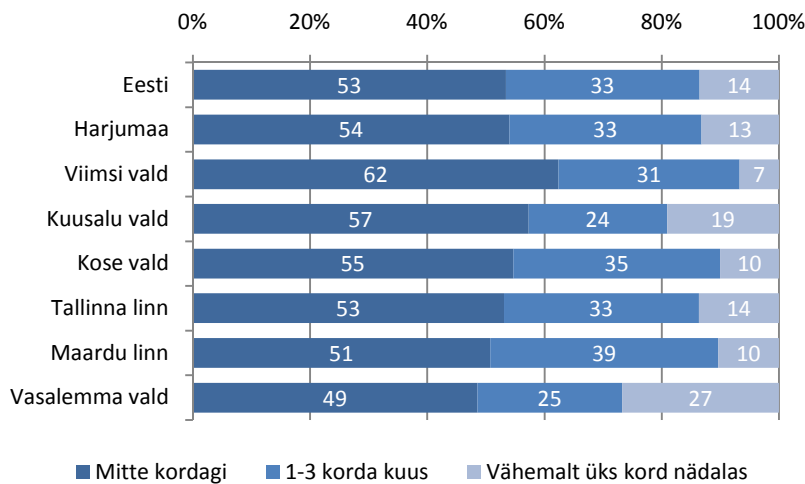
Tabel 3.1. Alkoholi tarvitamise regulaarsuse seos teiste tunnustega, %

		Vähemalt 1 kord nädalas	1-3 korda kuus	Mitte kordagi	Kokku
Korraka vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Mitte kordagi	39	61	0	100
	1-3 korda kuus	48	52	0	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	98	3	0	100
Subjekttiivne alkoholi tarvitamise hinnang*	Vähe või mõõdukalt	47	53	0	100
	Palju	85	15	0	100
Kanepi tarvitamine	Jah, 1 korra	41	48	10	100
	Jah, korduvalt	74	18	8	100
	Ei	32	40	27	100
Teiste narkootikumide tarvitamine	Jah, 1 korra	53	45	1	100
	Jah, korduvalt	77	10	14	100
	Ei	34	40	26	100
Jalgsi või jalgrattaga liiklemine	Üldse mitte või 1-2 korda kuus	57	28	15	100
	Üks või mitu korda nädalas	31	42	27	100

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

3.2. ALKOHOLI TARVITAMISE KOGUSED

Purju joomise (ehk korraga vähemalt 6 annuse alkoholi³ tarvitamise) sageduse näitajate poolest on Harjumaa olukord sarnane Eesti keskmisele (joonis 3.2). Vähemalt ühe korra kuus joovad end purju 46% Harjumaa vastajatest, näitaja on sarnane Eesti keskmisele. Iga nädal end purju joovaid vastajaid on kõige enam Vasalemma vallas (27%) ja kõige vähem Viimsi vallas (7%).

Joonis 3.2. Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud)

Vähemalt ühe korra nädalas purju joojaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (21%) kui naised (5%);
- ▶ pigem noored (17%) ja vanemaealised (15%) kui keskealised (8%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (31%) kui keskharidusega (13%) ja kõrgharidusega (5%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (23%) kui töötavad (13%) ja mitteaktiivsed (11%);
- ▶ pigem täisealiste lastega (20%) kui ilma lasteta (12%) ja alaealiste lastega (9%) leibkondade liikmed.

Rohkem esineb purju joomist nende hulgas:

- ▶ kellel on depressiooni sümptomid;
- ▶ kes enda hinnangul tarvitavad alkoholi palju;
- ▶ kes on korduvalt tarvitanud kanepit;
- ▶ kellel on olnud juhuslikke seksuaalsuhteid.

³ Alkoholiannus on alkohoolse joogi kogus, mis sisaldab 10 g absoluutset alkoholi. Üks alkoholiannus on näiteks 250 ml 5%–5,3% õlut või 1 pokaal (120 ml) 12% veini või 1 pits (40 ml) 40% kanget alkoholi. Allikas: Tähepõld, H., Veskimägi, M., Kalda, R., Maaros, H-I., Oona, M., Saame, I. (2012). Alkoholi liigtarvitava patsiendi varajane avastamine ja nõustamine perearstipraktises: metoodiline juhendmaterjal perearstidele ja pereõdedele. II parandatud ja täiendatud trükk. Tallinn: Lakrito AS.

Tabel 3.2. Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamise seos teiste tunnustega, (%)*

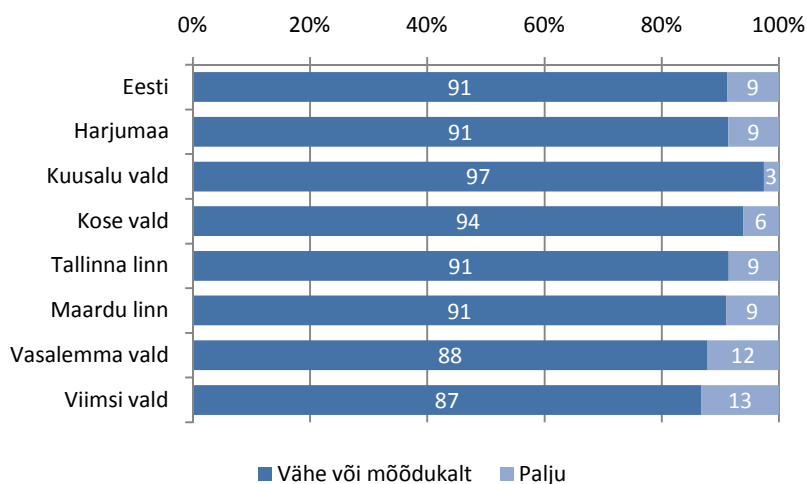
		Vähemalt 1 kord nädalas	1-3 korda kuus	Mitte kordagi	Kokku
Depressiooni sümptomid	Ei ole	10	30	60	100
	On	22	40	38	100
Subjektive alkoholi tarvitamise hinnang*	Vähe või mõõdukalt	11	32	57	100
	Palju	37	41	22	100
Kanepi tarvitamine	Jah, 1 korra	8	41	52	100
	Jah, korduvalt	37	34	29	100
	Ei	9	31	59	100
Seksuaalvahekord juhupartneriga viimase 12 kuu jooksul**	Jah	36	45	19	100
	Ei	11	32	58	100

*Vastased ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

**Vastased ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras.

3.3. HINNANGUD OMA ALKOHOLI TARVITAMISELE

Uuringus osalejatel paluti anda subjektiivne hinnang enda alkoholi tarvitamisele. Nii Eestis keskmiselt kui ka Harjumaa leiab 91% vastajatest, et nad tarvitavad alkoholi vähe või mõõdukalt (joonis 3.3). Palju tarvitajate osakaal on kõige kõrgem Viimsi (13%) ja kõige madalam Kuusalu vallas (3%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 3, tabel 3.3).

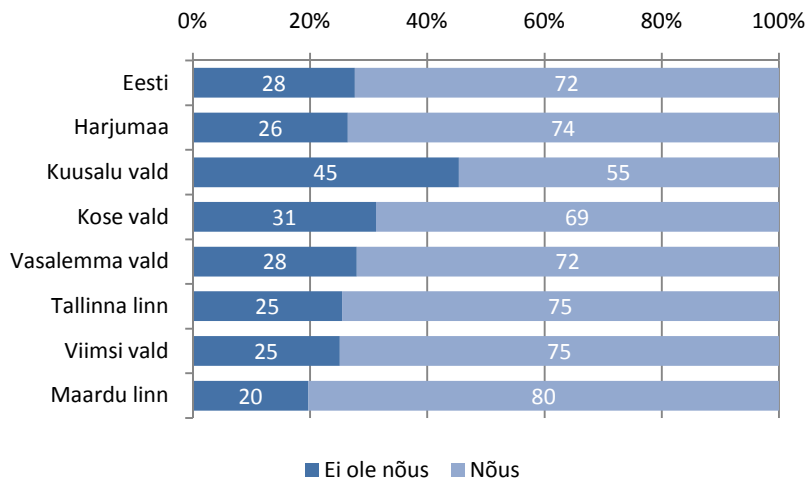
Joonis 3.3. Subjektiivne alkoholi tarvitamise hinnang

(vastasid vaid need, kes olid uuringule eelnend 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud)

3.4. HOIAKUD ALKOHOLI TARVITAMISE SUHTES

Hoiakud regulaarse alkoholi tarvitamise terviskahjude suhtes

Väitega „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“ nõustub 74% Harjumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 3.4). Väitega nõustujaid on kõige vähem Kuusalus vallas (55%) ja kõige enam Maardu linnas (80%).

Joonis 3.4. Väitele „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“ vastamine

Väitega mittenõustujaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (33%) kui naised (21%);
- ▶ pigem keskealised (34%) ja vanemaealised (27%) kui noored (19%);
- ▶ pigem keskharidusega (31%) ja alg- või põhiharidusega (29%) kui kõrgharidusega (21%) vastajad;
- ▶ pigem eestlased (31%) kui venelased (16%);
- ▶ pigem need, kes tarvitavad alkoholi vähemalt üks kord nädalas.

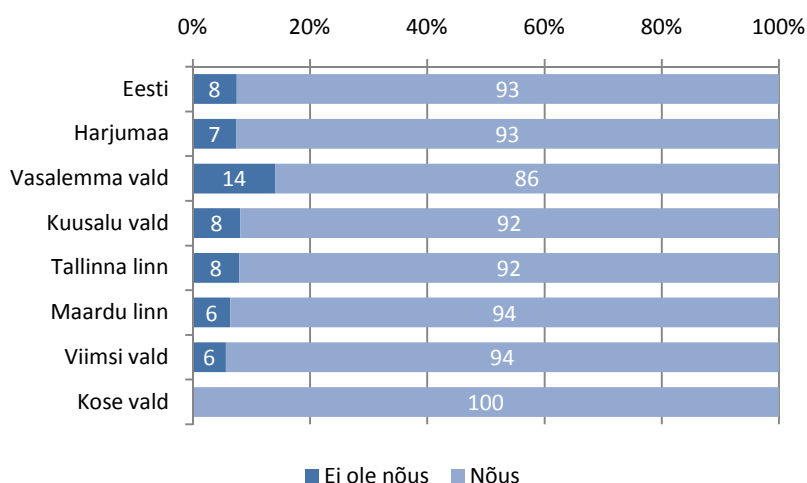
Tabel 3.3. Väite „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“, seos alkoholi tarvitamise regulaarsusega, %

		Ei ole nõus	Nõus	Kokku
Alkoholi tarvitamise regulaarsus*	Vähemalt 1 kord nädalas	36	64	100
	1-3 korda kuus	23	77	100
	Mitte kordagi	17	83	100

*Vastasid vaid need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

Hoiakud purju joomise terviskahjude suhtes

Väitega „Iganädalane purju joomine võib tekitada tõsiseid tervisehäireid“ ei nõustu 7% Harjumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 3.5). Mittenõustujaid on kõige enam Vasalemma vallas (14%). Kose vallas nõustuvad väitega kõik vastajad. Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 3, tabel 3.5).

Joonis 3.5. Väitele „Iganädalane purju joomine võib tekitada tõsiseid tervisehäireid“ vastamine

Väitega mittenõustujad on pigem need, kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas.

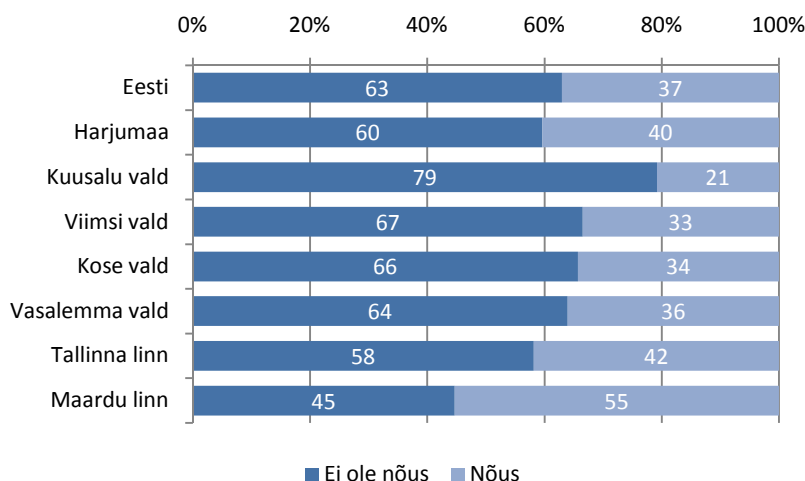
Tabel 3.4. Väite „Iganädalane purju joomine võib tekitada tõsiseid tervisehäireid“, seos korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamisega, %

		Ei ole nõus	Nõus	Kokku
Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Vähemalt 1 kord nädalas	30	70	100
	1-3 korda kuus	3	97	100
	Mitte kordagi	4	96	100

*Vastasid vaid need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

Purju joomist soosivad hoiakud tutvusringkonnas

Väitega „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“ on nõus 40% Harjumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 3.6). Kõige kõrgem on nõustujate osakaal Maardu linnas (55%) ja kõige madalam Kuusalu vallas (21%).

Joonis 3.6. Väitele „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“ vastamine

Väitega nõustujaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (46%) kui naised (35%);
- ▶ pigem noored (50%) kui keskealised (35%) ja vanemaealised (30%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (50%) ja keskharidusega (43%) kui kõrgharidusega (34%) vastajad;
- ▶ pigem venelased (71%) kui eestlased (29%);
- ▶ pigem need, kes joovad end sagedamini purju.

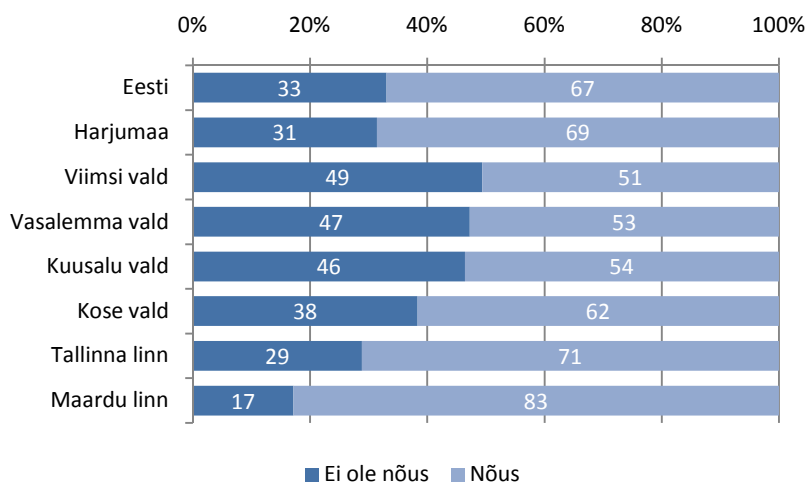
Tabel 3.5. Väite „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“, seos korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamisega, %

		Ei ole nõus	Nõus	Kokku
Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Vähemalt 1 kord nädalas	34	66	100
	1-3 korda kuus	48	52	100
	Mitte kordagi	71	29	100

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

Hoiakud alkoholi ja tubakatoodete müügipiirangute suhtes

Väitega „Alkoholi ja tubakatooteid tuleks müüa spetsiaalsetes müügikohtades“ nõustub 69% Harjumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 3.7). Kõige kõrgem on nõustujate osakaal Maardu linnas (83%) ja kõige madalam Viimsi vallas (51%).

Joonis 3.7. Väitele „Alkoholi ja tubakatooteid tuleks müüa spetsiaalsetes müügikohtades“ vastamine

Müügipiirangute vastaseid võib iseloomustada järgmiselt:

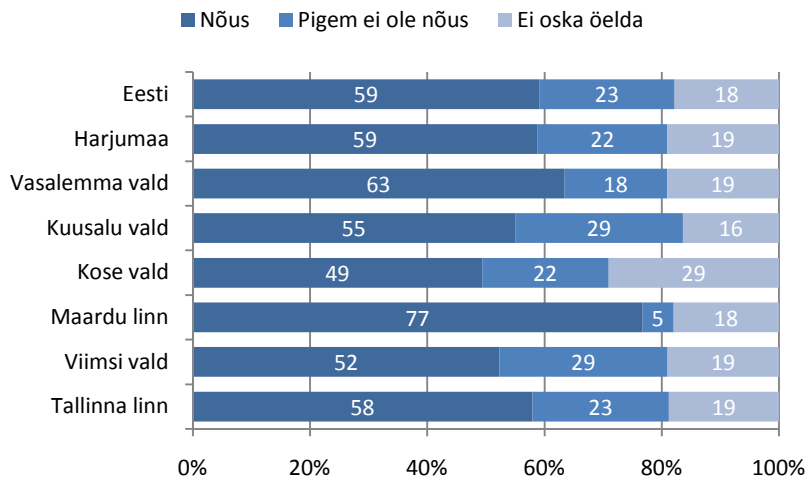
- ▶ pigem mehed (37%) kui naised (27%);
- ▶ pigem keskealised (38%) ja noored (32%) kui vanemaealised (18%);
- ▶ pigem eestlased (41%) kui venelased (10%);
- ▶ pigem need, kes tarvitavad alkoholi vähemalt üks kord nädalas.

Tabel 3.6 Väite „Alkoholi ja tubakatooteid tuleks müüa spetsiaalsetes müügikohtades“, seos alkoholi tarvitamise regulaarsusega, %

	Ei ole nõus	Nõus	Kokku	
Alkoholi tarvitamise regulaarsus	Vähemalt 1 kord nädalas	44	56	100
	1-3 korda kuus	29	71	100
	Mitte kordagi	14	86	100

Valmisolek piirata oma alkoholi tarvitamist

Väitega „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“ nõustub 59% Harjumaa vastajatest, mis on võrdne Eesti keskmisega (joonis 3.8). Näitaja on kõrgeim Maardu linnas (77%) ja kõige madalam Kose vallas (49%).

Joonis 3.8. Väitele „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“ vastamine (analüüsist on välja jäetud vastajad, kes vastasid väitele „ei kehti minu kohta“)

Vastajaid, kes arvavad, et nad peaks tarvitama vähem alkoholi, saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (65%) kui naised (51%);
- ▶ pigem need, kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kes ei nõustu väitega, et iganädalane purju joomine võib tekitada tõsisid tervisehäireid.

Tabel 3.7. Väitele „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“, seos teiste tunnustega, %*

		Nõus	Pigem ei ole nõus	Ei oska öelda	Kokku
Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine**	Mitte kordagi	44	38	18	100
	1-3 korda kuus	60	18	22	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	79	3	18	100
Iganädalane purju joomine võib tekitada tõsisid tervisehäireid	Ei ole nõus	92	2	6	100
	Nõus	55	24	20	100

*Analüüsist on välja jäetud need, kes vastasid väitele „ei kehti minu kohta“.

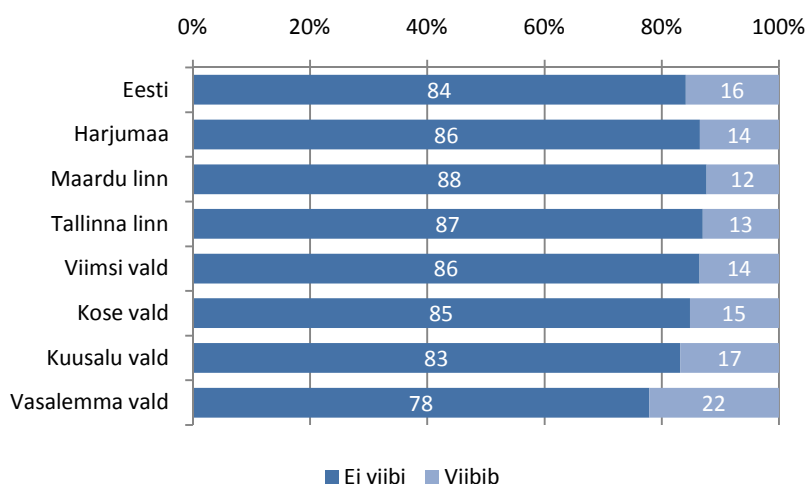
**Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

4. SUITSETAMINE

4.1. PASSIIVNE SUITSETAMINE

Tööl viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Harjumaa vastajatest 14% viibib tööl ruumides, kus suitsetatakse, mis on sarnane Eestis keskmisele (joonis 4.1). Omavalitsuste lõikes on näitaja kõrgeim Vasalemma vallas (22%) ja madalaim Maardu linnas (12%).

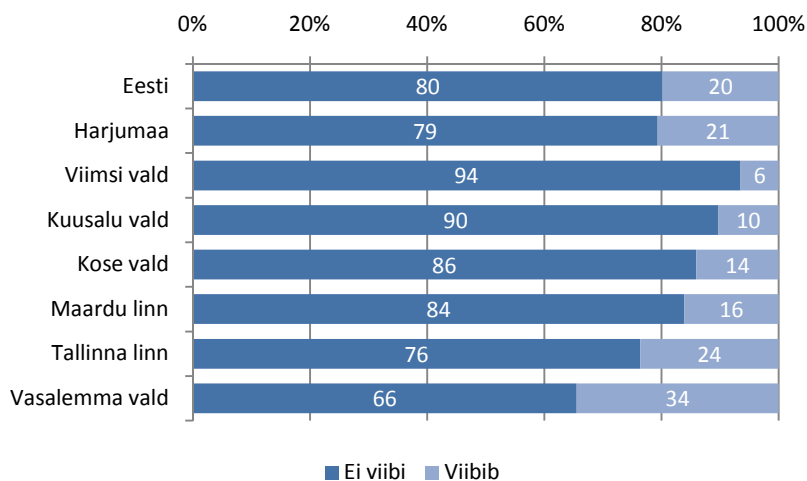
Joonis 4.1. Tööl viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Vastajaid, kelle töökohas suitsetatakse võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (20%) kui naised (8%);
- ▶ pigem keskealised (17%) ja noored (14%) kui vanemaealised (6%).

Kodus viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Harjumaa vastajate hulgas on 21% neid, kelle kodus suitsetatakse, mis on sarnane Eestis keskmisele (joonis 4.2). Madalaim on näitaja Viimsi vallas (6%) ja kõrgeim Vasalemma vallas (34%).

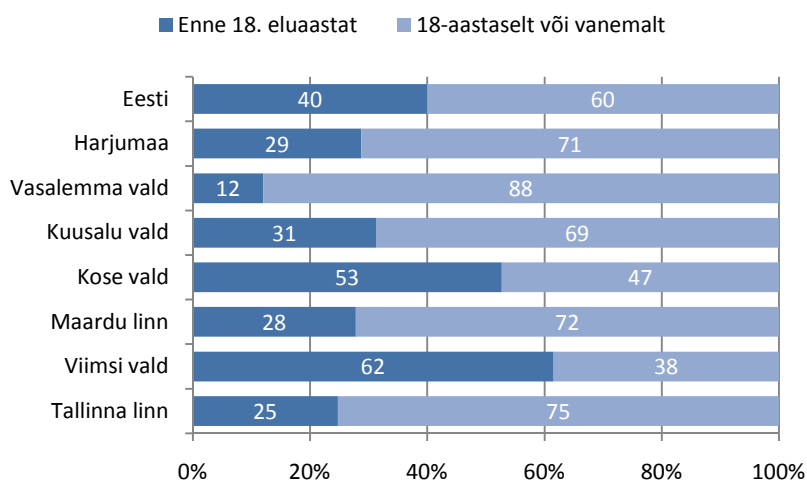
Joonis 4.2. Kodus viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Vastajaid, kelle kodus suitsetatakse võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (28%) ja keskharidusega (25%) kui kõrgharidusega (12%) vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (26%) ja täisealiste lastega (22%) kui alaealiste lastega (16%) leibkondade liikmed.

4.2. SUITSETAMISE ALUSTAMINE

Kõigil vastajatel, kes olid uuringu läbiviimise ajal igapäevased suitsetajad, paluti täpsustada, mis vanuses nad suitsetamisega alustasid. Enne 18-aastaseks saamist alustas suitsetamisega 29% Harjumaa vastajatest, mis on oluliselt madalam kui Eesti keskmine 40% (joonis 4.3). Kõige enam on alaealisena suitsetamisega alustanud Viimsi vallas (62%) ja kõige vähem Vasalemma vallas (12%).

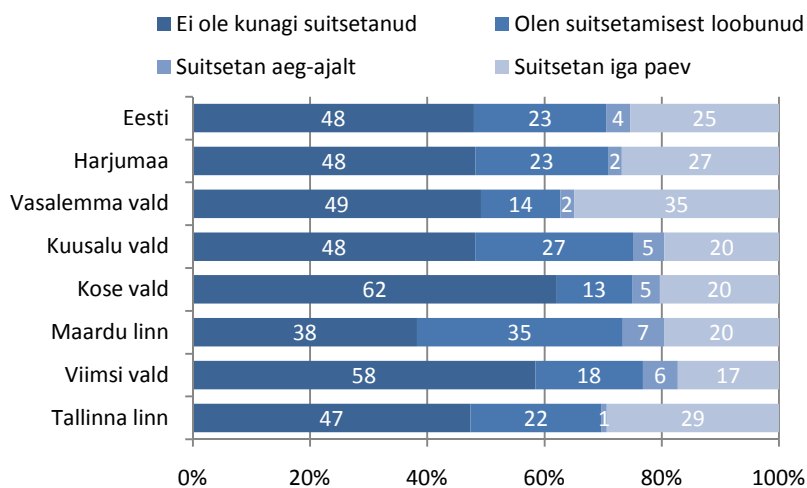
Joonis 4.3. Suitsetamise alustamine
(vastasiid ainult need, kes suitsetavad igapäevaselt)

Alaealisena suitsetamisega alustanud võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem vanemaealised (50%) kui keskealised (24%) ja noored (19%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (41%) kui keskharidusega (25%) ja alg- või põhiharidusega (15%) vastajad.

4.3. IGAPÄEVASED SUITSETAJAD

Harjumaal on igapäevaseid suitsetajaid 27% vastajatest, mis on sarnane Eestis keskmisele (joonis 4.4). Näitaja on kõrgeim Vasalemma vallas (35%) ja kõige madalam Viimsi vallas (17%). Vastajaid, kes pole mitte kunagi suitsetanud, on kõige enam Kose vallas (62%) ja kõige vähem Maardu linnas (38%).

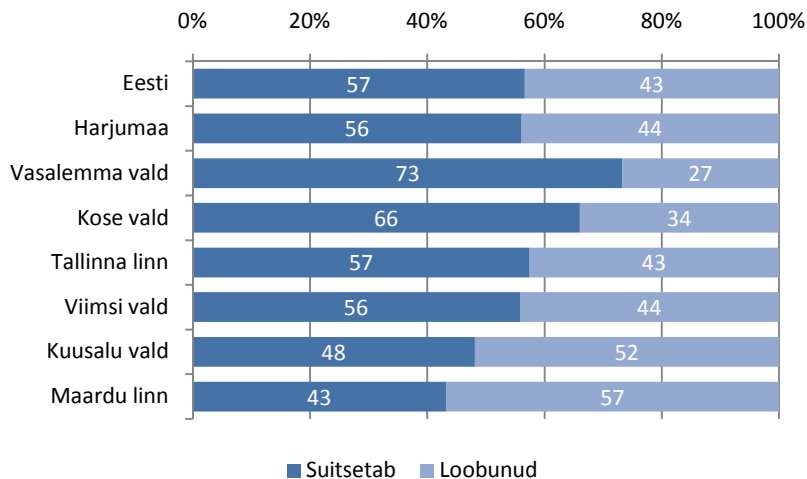
Joonis 4.4. Igapäevane suitsetamine

Igapäevaseid suitsetajaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (34%) kui naised (21%);
- ▶ pigem töötud (73%) kui töötavad (30%) ja mitteaktiivsed (13%);
- ▶ pigem keskharidusega (38%) kui alg- või põhiharidusega (25%) ja kõrgharidusega (16%) vastajad.

4.4. SUITSETAMISEST LOOBUMINE

Kõigist Harjumaa vastajatest, kes on elu jooksul suitsetanud, on suitsetamisest loobunud 44%, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 4.5). Kõige enam on loobunud Maardu linnas (57%) ja kõige vähem Vasalemma vallas (27%).

Joonis 4.5. Suitsetamisest loobumine
(vastasid ainult need, kes on kunagi elus suitsetanud)

Vastajaid, kes pole suitsetamist maha jätanud, võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem noored (65%) kui keskealised (52%) ja vanemaealised (50%);
- ▶ pigem keskharidusega (71%) kui alg- või põhiharidusega (59%) ja kõrgharidusega (34%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (93%) kui töötavad (56%) ja mitteaktiivsed (44%);
- ▶ pigem kõrge (69%) ja keskmise (60%) kui madala (48%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (76%) ja alaealiste lastega (73%) kui täisealiste lastega (46%) leibkondade liikmed;
- ▶ pigem need, kes oma vabal ajal ei tegele regulaarselt liikumisharrastusega.

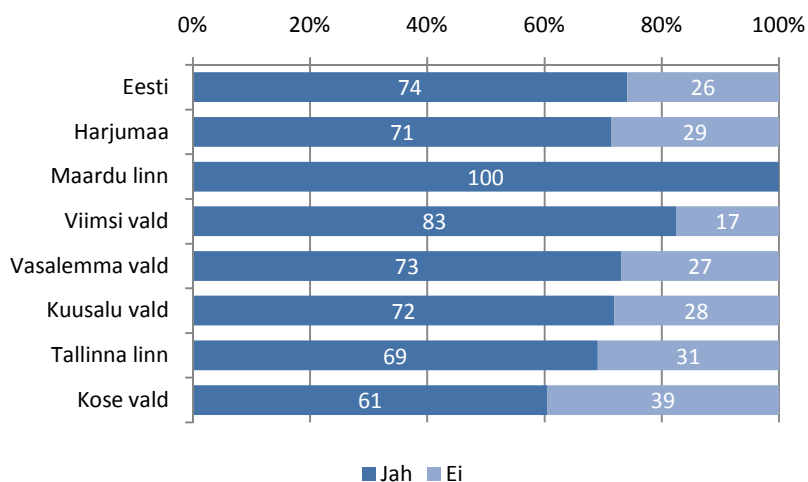
Tabel 4.1. Suitsetamisest loobumise seos vabal ajal liikumisharrastusega tegelemisega, %*

		Suitsetab	Loobunud	Kokku
Vabal ajal liikumisharrastusega tegelemine	Üldse mitte või 1-2 korda kuus	63	37	100
	Üks või mitu korda nädalas	44	56	100

*Vastasid vaid need, kes on kunagi elus suitsetanud.

Soov suitsetamisest loobuda

Küsimusele „Kas te soovite suitsetamisest loobuda?“ vastasid ainult igapäevased suitsetajad. Harjumaal soovis 71% suitsetamisest loobuda, näitaja on sarnane Eesti keskmisele (joonis 4.6). Maardu linnas soovisid suitsetamisest loobuda kõik vastajad, madalaim on loobuda soovijate osakaal Kose vallas (61%).

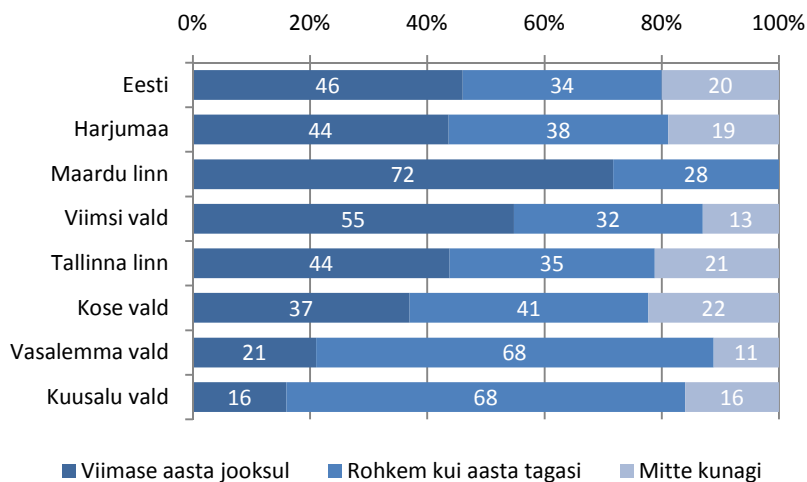

Joonis 4.6. Soov loobuda suitsetamisest
(vastasid vaid need, kes küsimustiku täitmise hetkel suitsetasid igapäevaselt)

Suitsetamisest soovivad loobuda pigem vanemaelised (81%) ja keskealised (76%) kui noored (60%).

Suitsetamisest loobumise katsed

Küsimusele „Millal te viimati proovisite suitsetamisest loobuda?“ vastasid ainult need, kes praegusel eluperioodil aeg-ajalt või igapäevaselt suitsetavad. Uuringule eelnenud aasta jooksul püüdis suitsetamisest loobuda 44% Harjumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 4.7). Näitaja on kõrgeim Maardu linnas (72%) ja kõige madalam Kuusalu vallas (16%).

Joonis 4.7. Proovinud loobuda suitsetamisest

(vastasid ainult praegusel eluperioodil aeg-ajalt või igapäevaselt suitsetajad)

Viimase aasta jooksul suitsetamisest loobuda proovinud võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem noored (54%) kui keskealised (42%) ja vanemaealised (30%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (53%) ja keskharidusega (45%) kui kõrgharidusega (29%) vastajad;
- ▶ pigem keskmise või hea tervise enesehinnanguga vastajad.

Tabel 4.2. Suitsetamisest loobuda proovimise seos tervise enesehinnanguga, %*

		Viimase aasta jooksul	Rohkem kui aasta tagasi	Mitte kunagi	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	37	41	23	100
	Keskmine	56	36	8	100
	Halb	18	30	52	100

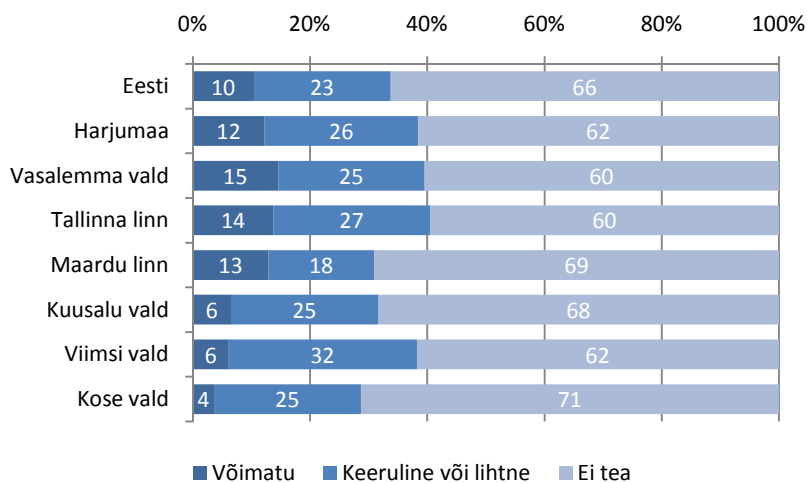
*Vastasid ainult praegusel eluperioodil aeg-ajalt või igapäevaselt suitsetajad.

5. NARKOOTIKUMID

5.1. NARKOOTIKUMIDE LEVIK JA KÄTTESAADAVUS

Kanepi hankimine

Harjumaa vastajatest 26% leidsid, et soovi korral on neil võimalik hankida kanepit, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 5.1). Kõige enam hindasid kanepit kättesaadavaks Viimsi valla vastajad (32%) näitaja oli kõige madalam Maardu linnas (18%).

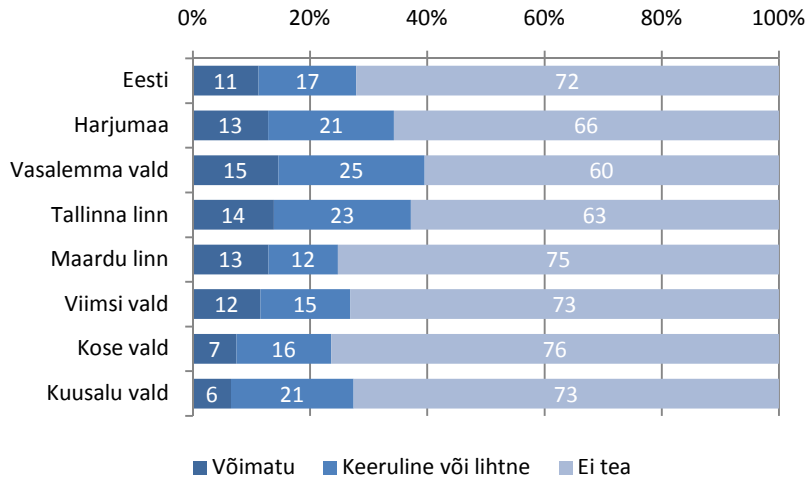
Joonis 5.1. Kanepi hankimise võimalikkus

Kanepi hankimist võimalikuks pidavaid vastajaid saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (32%) kui naised (21%);
- ▶ pigem noored (54%) kui keskealised (12%) ja vanemaealised (3%).

Teiste narkootikumide hankimine

Harjumaa vastajatest 21% leidsid, et soovi korral on neil võimalik hankida selliseid narkootikume nagu ecstasy, amfetamiin, kokaiin või heroiin, näitaja on sarnane Eesti keskmisele (joonis 5.1). Kõige enam hindasid neid narkootikume kättesaadavaks Vasalemma valla (25%) vastajad, madalaim oli näitaja Maardu linnas (12%).

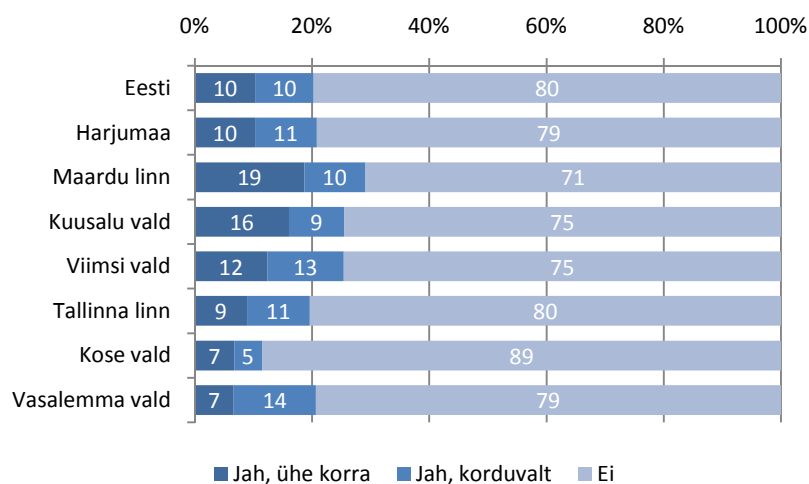
Joonis 5.2. Teiste narkootikumide hankimise võimalikkus

Teised narkootikumid on kättesaadavad pigem noortele (42%) kui keskealistele (11%) ja vanemaealistele (4%) vastajatele.

5.2. NARKOOTILISTE AINETE TARVITAMINE

Kanepi tarvitamine

Harjumaa vastajatest 21% on vähemalt ühe korra elus kanepit tarvitanud, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 5.3). Korduvaid kanepi tarvitajaid on Harjumaa vastajate hulgas 11%, näitaja on kõige kõrgem Vasalemma vallas (14%) ja kõige madalam Kose vallas (5%).

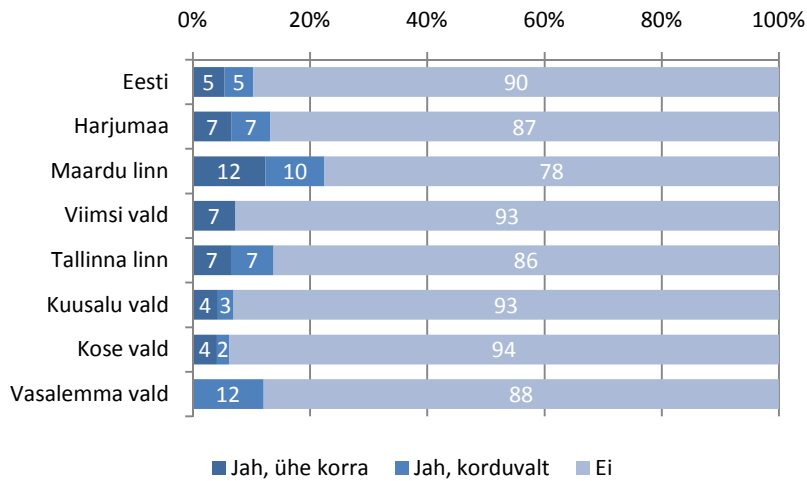
Joonis 5.3. Kanepi tarvitamine elu jooksul

Korduvalt on kanepit tarvitanud:

- ▶ pigem mehed (18%) kui naised (4%);
- ▶ pigem noored (24%) kui keskealised (3%) ja vanemaealised (0%).

Teiste narkootikumide tarvitamine

Harjumaa vastajatest 14% on vähemalt ühe korra elus tarvitanud selliseid narkootikume nagu ecstasy, amfetamiin, kokaiin või heroiin, näitaja on sarnane Eesti keskmisele (joonis 5.4). Korduvaid tarvitajaid on Harjumaa vastajate hulgas 7%, näitaja kõige kõrgem Vasalemma vallas (12%) ja kõige madalam Viimsi vallas, kus pole ühtegi vastajat, kes oleks elu jooksul korduvalt teisi narkootikume tarvitanud.

Joonis 5.4. Teiste narkootikumide tarvitamine elu jooksul

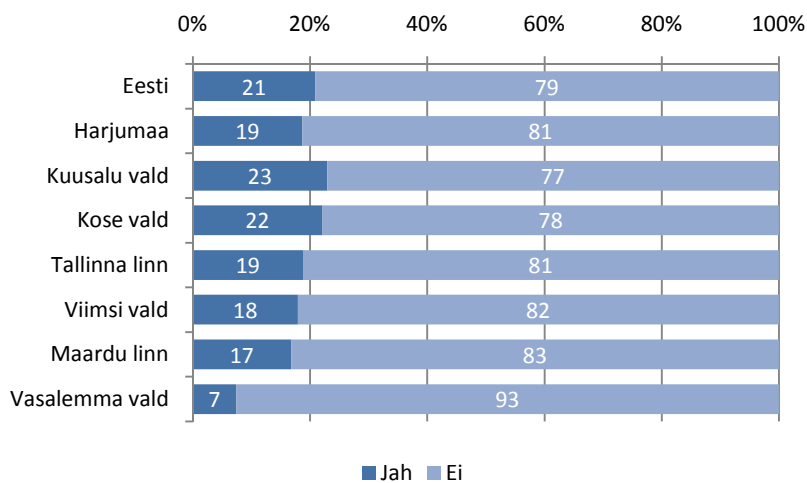
Korduvalt on teisi narkootikume tarvitanud pigem noored (16%) kui keskealised (1%) ja vanemaealised (0%) vastajad.

6. SOTSIAALSED SUHTED

6.1. SOTSIAALNE VÕRGUSTIK

Kuulumine organisatsiooni või ühingusse

Harjumaa vastajatest kuulub 19% mõne organisatsiooni, ühingu või grupi liikmete sekka, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 6.1). Kõige kõrgem on organisatsiooni või ühingusse kuuluvate osakaal Kuusalu vallas (23%) ja madalaim Vasalemma vallas (7%).

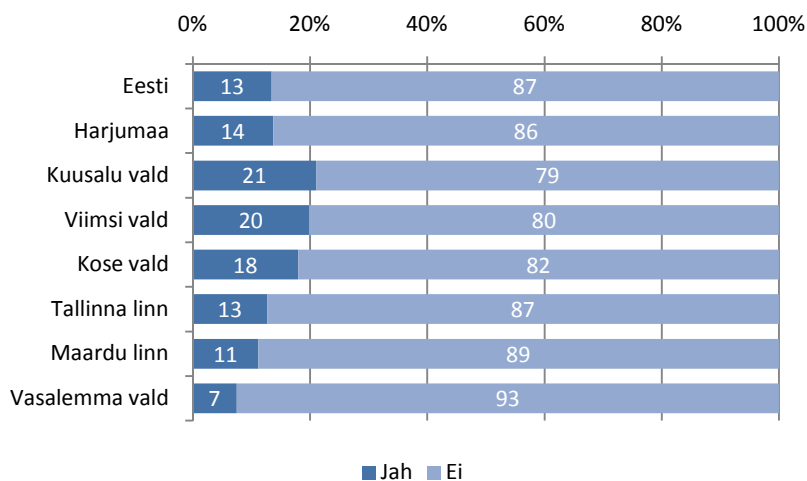

Joonis 6.1. Organisatsiooni, ühingu või grupi liikmelisus

Organisatsiooni või ühingu liikmed on pigem noored (23%) kui keskealised (18%) ja vanemaealised (13%) vastajad.

Kuulumine mittetulundusühingusse

Harjumaa vastajatest kuulub 14% mittetulundusühingutesse, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 6.2). Kõige kõrgem on näitaja Kuusalu vallas (21%) ja kõige madalam Vasalemma vallas (7%).

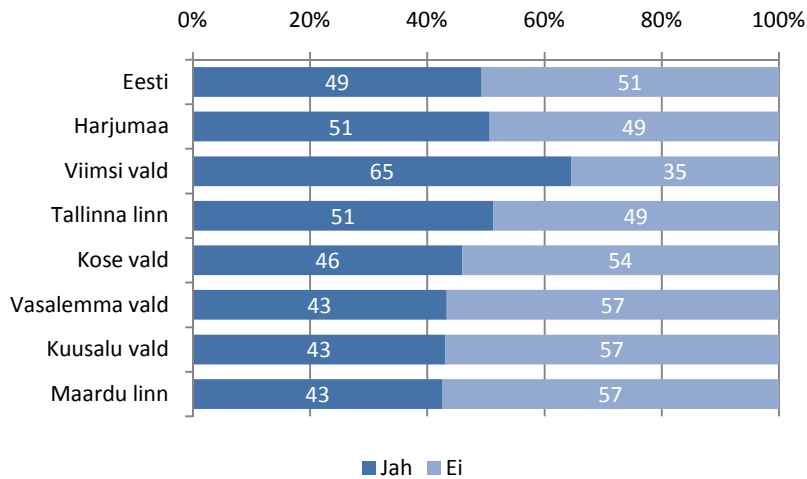
Joonis 6.2. Mittetulundusühingu liikmelisus

Mittetulundusühingutesse kuulujad saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem keskealised (19%) kui noored (13%) ja vanemaealised (8%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (23%) kui keskharidusega (9%) ja alg- või põhiharidusega (8%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (19%) ja töötavad (16%) kui mitteaktiivsed (8%).

Suhtlemine internetis

Uuringus osalejad hindasid oma suhtlemisaktiivsust internetis. Neil paluti vastata, kuivõrd nad kasutavad suhtlemiseks e-posti, Facebooki, MSN Messenger-i, Skype-i ja foorumeid. Harjumaa vastajatest 51% suhtlevad internetis aktiivselt, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 6.3). Kõrgeim on näitaja Viimsi vallas (65%) ning madalaim Vasalemma vallas ja Kuusalu vallas ning Maardu linnas (43%).

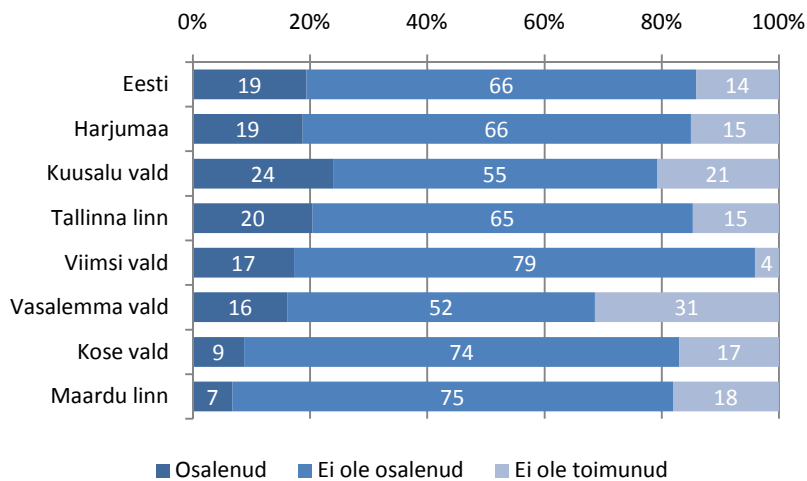
Joonis 6.3. Aktiivne suhtleja internetis

Aktiivseid internetis suhtlejaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem naised (56%) kui mehed (45%);
- ▶ pigem noored (76%) kui keskealised (44%) ja vanemaealised (20%);
- ▶ pigem mitteaktiivsed (59%) kui töötavad (48%) ja töötud (33%).

6.4. OSALEMINE TERVISETEEMALISTEL ÜRITUSTEL

Uuringus osalejatelt küsiti, kas nad on viimase aasta jooksul osalenud mõnel kohalikul tervise teemalisel üritusel. Nii Harjumaa kui Eestis keskmiselt andis jaatava vastuse 19% vastajatest (joonis 6.4). Kõige kõrgem on osalemismäär Kuusalu vallas (24%) ja kõige madalam Maardu linnas (7%). Vasalemma vallas on kõige enam neid vastajaid, kellele teadaolevalt pole taolisi üritusi toimunud (31%).

Joonis 6.4. Osalemine elukohas toimunud tervise teemalisel üritusel

Tervise teemalistel üritustel osalejaid saab iseloomustada järgmiselt:

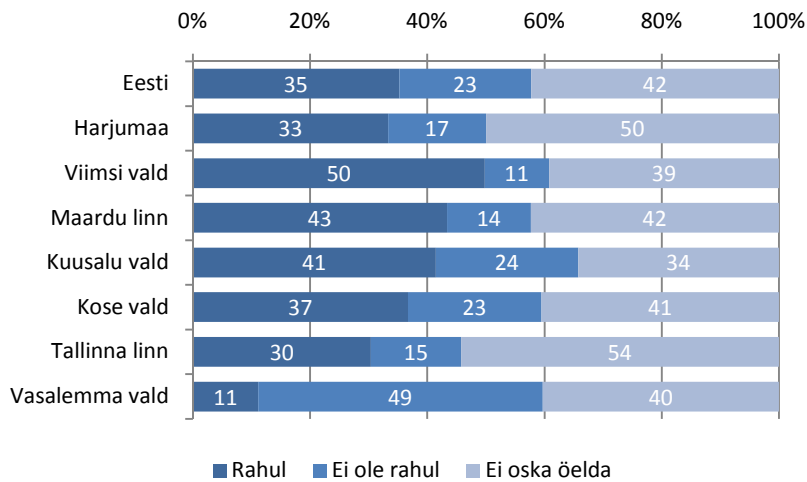
- ▶ pigem naised (25%) kui mehed (12%);
- ▶ pigem noored (25%) kui keskealised (16%) ja vanemaealised (12%);
- ▶ pigem mitteaktiivsed (23%) ja töötavad (18%) kui töötud (5%);
- ▶ pigem need, kellel on hea tervise enesehinnang.

Tabel 6.3. Elukohas toimunud tervise teemalisel üritusel osalemise seos tervise enesehinnanguga, %

		Osalenud	Ei ole osalenud	Ei ole toimunud	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	25	60	15	100
	Keskmine	15	69	16	100
	Halb	2	84	14	100

6.5. RAHULOLU VABA AJA VEETMISE VÕIMALUSTEGA

Oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega on rahul 33% Harjumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 6.5). Kõige enam on rahulolijaid Viimsi vallas (50%) ja kõige vähem Vasalemma vallas (11%).

Joonis 6.5. Rahulolu oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega

Huvitegevuse ja vaba aja võimalustega rahulolijaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem noored (45%) kui keskealised (32%) ja vanemaealised (18%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (40%) ja kõrgharidusega (38%) kui keskharidusega (26%) vastajad;
- ▶ pigem madala (41%) ja kõrge (29%) kui keskmise (28%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem need, kellel on hea tervise enesehinnang.

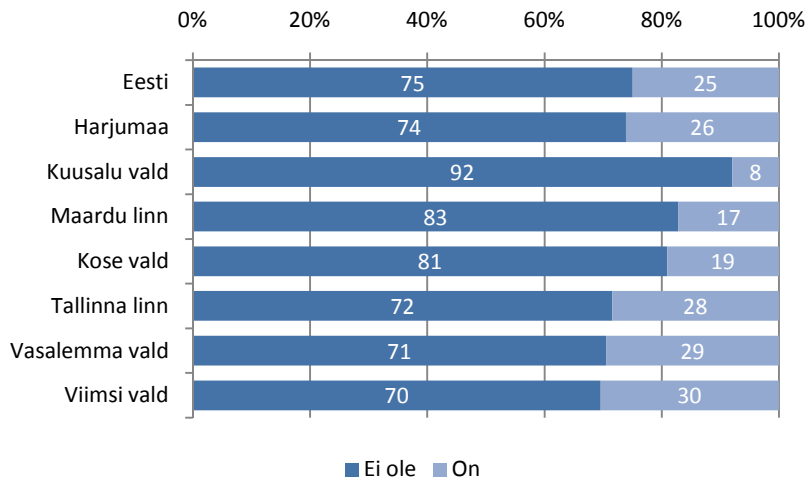
Tabel 6.4. Rahulolu oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega, seos tervise enesehinnanguga, %

		Rahul	Ei ole rahul	Ei oska öelda	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	41	20	40	100
	Keskmine	27	11	61	100
	Halb	24	24	52	100

7. VAIMNE TERVIS

7.1. DEPRESSIOONI SÜMPTOMID⁴

Harjumaa vastajatest 26%-l esineb depressiooni sümptomeid, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 7.1). Kõige vähem esineb depressiooni sümptomeid Kuusalu vallas (8%) ja kõige sagedamini Viimsi vallas (30%).

Joonis 7.1. Depressiooni sümptomite esinemine

Depressiooni sümptomitega vastajaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem töötud (62%) kui töötavad (25%) ja mitteaktiivsed (23%);
- ▶ pigem ilma elukaaslaseta (35%) kui elukaaslasega (18%) vastajad;
- ▶ pigem venelased (35%) kui eestlased (21%);
- ▶ pigem need, kes hindavad oma tervislikku seisundit halvaks;
- ▶ pigem need, kelle terviseseisund piirab nende igapäevast toimetulekut;
- ▶ pigem need, kes alustasid suitsetamist 18-aastaselt või vanemalt;
- ▶ pigem need, kes joovad end sagedamini purju;
- ▶ pigem need, kes ei ole rahul oma lähisuhetega;
- ▶ pigem need, kellel on viimase aasta jooksul olnud juhuslikke seksuaalsuhteid.

⁴ Depressiooni sümptomite esinemist mõõdeti emotsionaalse enesetunde küsimustiku (EEK) depressiooni skaala põhjal, mille koostamisel on aluseks olnud psüühikahäirete rahvusvahelistes klassifikatsioonides esitatud depressiooni diagnostilised kriteeriumid. Allikas: Aluoja, A., Shlik, J., Vasar, V., Luuk, K., Leinsalu, M. (1999). Development and psychometric properties of the Emotional State Questionnaire, a self-report questionnaire for depression and anxiety. *Nordic Journal of Psychiatry* 53(6), 443–449. Depressiooni sümptomite esinemine ei näita psüühikahäire olemasolu, vaid viitab selle riskile.

Tabel 7.1. Depressiooni sümptomite esinemise seos teiste tunnustega, %

		On	Ei ole	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	15	85	100
	Keskmine	32	68	100
	Halb	56	44	100
Tervise seisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	38	62	100
	Ei ole piiratud	19	81	100
Suitsetamise alustamine*	Enne 18. eluaastat	5	95	100
	18-aastaselt või vanemalt	31	69	100
Korraka vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine**	Mitte kordagi	18	82	100
	1-3 korda kuus	31	69	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	43	57	100
Suhted abikaasa või partneriga	Rahul	18	82	100
	Ei ole rahul	59	41	100
Suhted õdede-vendadega	Rahul	22	78	100
	Ei ole rahul	54	46	100
Seksuaalvahekord juhupartneriga viimase 12 kuu jooksul***	Jah	47	53	100
	Ei	23	77	100

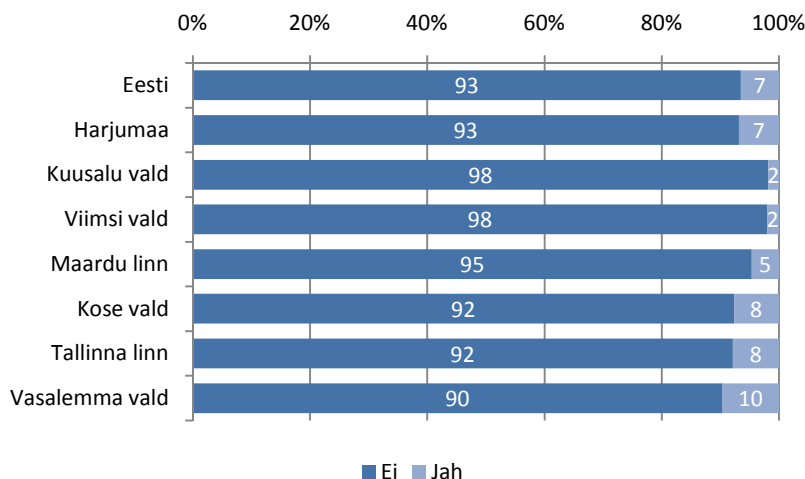
*Vastasid ainult need, kes suitsetavad igapäevaselt.

**Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

***Vastasid ainult need, kes on olnud kunagi seksuaalvahekorras.

7.2. SUITSIIDIKATSE

Harjumaa vastajatest 7% on püüdnud endalt elu võtta, mis on võrdne Eesti keskmisega (joonis 7.2). Kõige kõrgem on suitsiidi üritanud vastajate osakaal Vasalemma vallas (10%) ning kõige madalam Viimsi vallas ja Kuusalu vallas (2%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 7, tabel 7.2).

Joonis 7.2. Suitsiidikatse esinemine elu jooksul

Suitsiidikatse üle elanud vastajaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem need, kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kellel esinevad depressiooni sümptomid;
- ▶ pigem need, kes ei ole mõne organisatsiooni aktiivsed liikmed;
- ▶ pigem need, kes ei ole rahul suhetega oma õdede-vendadega;
- ▶ pigem need, kes ei ole rahul suhetega oma sõpradega;
- ▶ pigem need, kes on ühe korra ja korduvalt tarvitanud teisi narkootikume (ecstasy, amfetamiin, kokaiin, heroiin).

Tabel 7.2. Suitsiidikatse esinemise seos teiste tunnustega, %

		Jah	Ei	Kokku
Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Mitte kordagi	3	97	100
	1-3 korda kuus	9	91	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	26	74	100
Depressiooni sümptomid	Ei ole	2	98	100
	On	19	81	100
Organisatsiooni liige	Jah	0	100	100
	Ei	8	92	100
Suhted õdede-vendadega	Rahul	4	96	100
	Ei ole rahul	20	80	100
Suhted sõpradega	Rahul	6	94	100
	Ei ole rahul	21	79	100
Teiste narkootikumidetarvitamine	Jah, 1 korra	18	82	100
	Jah, korduvalt	22	78	100
	Ei	5	95	100

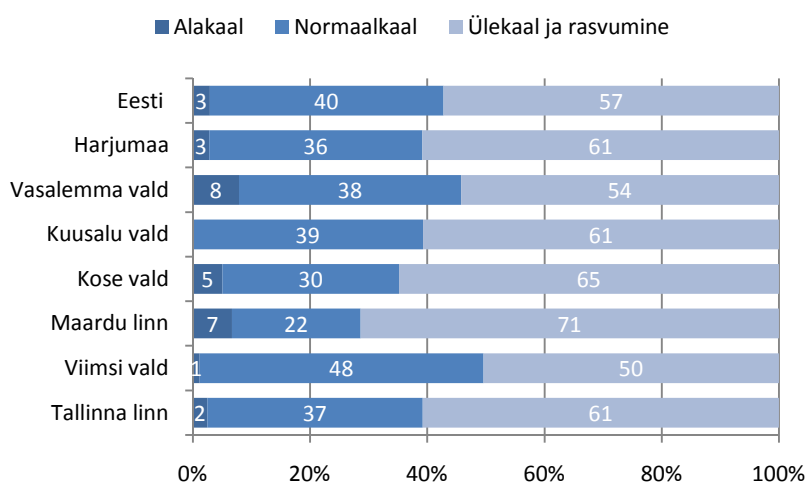
*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

8. KEHALINE AKTIIVSUS

8.1. KEHAMASSIINDEKS

Uuringus osalejatel paluti üles märkida oma kehakaal ja pikkus, mille alusel arvutati iga vastaja kehamassiindeks. Kehamassiindeks jaotati nelja kategooriasse: alakaal, normaalkaal, ülekaal ja rasvumine.

Kehamassiindeks jaguneb Harjumaa vastajate hulgas sarnaselt Eesti keskmisele – normaalkaalus on 36% vastajatest ja 61% on ülekaalulisi (joonis 8.1). Kõige enam on ülekaalulisi ja rasvunuid Maardu linnas (71%) ning kõige vähem Viimsi vallas (50%).

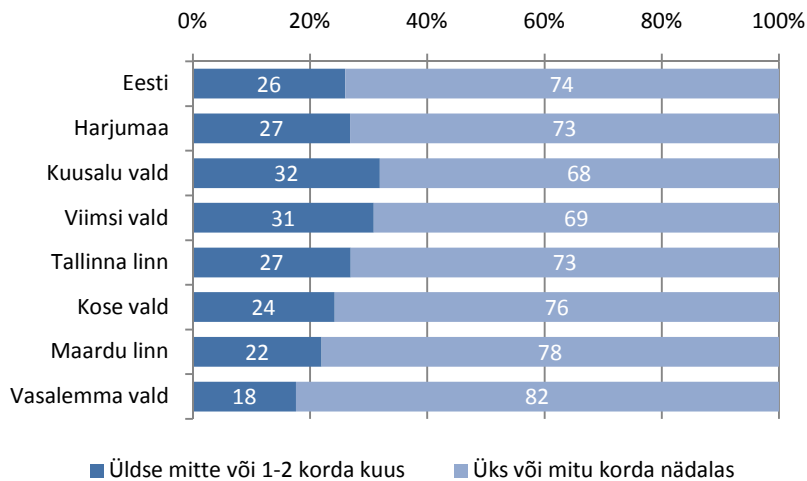
Joonis 8.1. Kehamassiindeks

Ülekaalulisi ja rasvunuid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem keskealised (68%) kui noored (57%) ja vanemaealised (57%);
- ▶ pigem keskharidusega (69%) kui kõrgharidusega (57%) ja alg- või põhiharidusega (53%) vastajad;
- ▶ pigem kõrge (63%) ja madala (63%) kui keskmise (53%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem täisealiste lastega (76%) kui alaealiste lastega (62%) ja ilma lasteta (35%) leibkondade liikmed.

8.2. LIIKLEMINE JALGSI VÕI JALGRATTAGA

Vastajad märkisid, kui sageli nad viimase 30 päeva jooksul käisid jala või sõitsid rattaga vähemalt 30 minutit. Vähemalt ühe korra nädalas liigub Harjumaaal sedasi 73% vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 8.2). Kõige enam on regulaarselt jalgsi või jalgrattaga liiklejaid Vasalemma vallas (82%) ja kõige vähem Kuusalu vallas (68%).

Joonis 8.2. Vähemalt 30 minutit jalgsi või rattaga liiklemise sagedus uuringule eelnenud 30 päeva jooksul

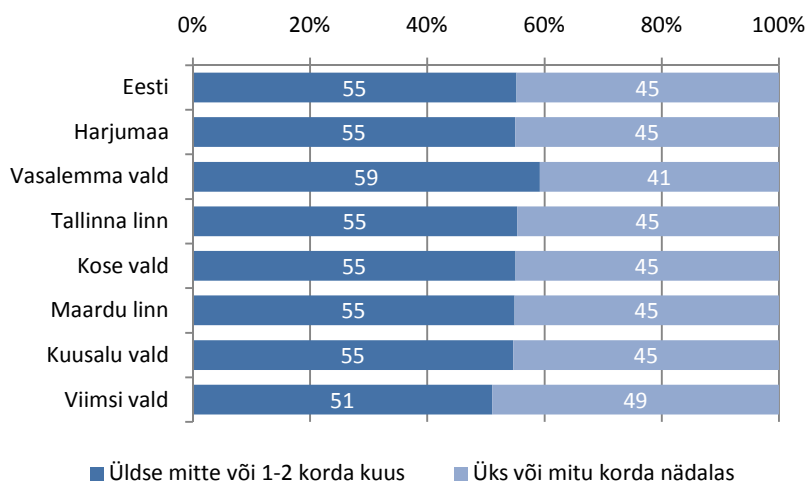
Vastajaid, kes on passiivsemad jalgsi või rattaga liiklejad, saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (34%) kui naised (21%);
- ▶ pigem keskealised (37%) kui vanemaealised (23%) ja noored (21%);
- ▶ pigem elukaaslasega (33%) kui ilma elukaaslaseta (21%) vastajad;
- ▶ pigem täisealiste lastega (34%) ja ilma lasteta (30%) kui alaealiste lastega (16%) leibkondade liikmed.

8.3. FÜÜSILINE AKTIIVSUS VABAL AJAL

Füüsilise aktiivsuse kirjeldamiseks paluti uuringus osalejatel vastata küsimusele: „Kui sageli tegelesite vabal ajal vähemalt 30 minutit sellise liikumisharrastusega, mis ajas teid kergelt hingeldama ja higistama?“.

Vähemalt ühe korra nädalas tegeleb sellise harrastusega 45% Harjumaa vastajatest, mis on võrdne Eesti keskmisega (joonis 8.3). Füüsiliselt on kõige aktiivsemad Viimsi valla (49%) ja kõige passiivsemad Vasalemma valla vastajad (41%).

Joonis 8.3. Vähemalt 30-minutilise liikumisharrastusega tegelemine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul

Füüsiliselt väheaktiivseid vastajaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem vanemaealised (62%) ja keskealised (60%) kui noored (46%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (66%) kui kõrgharidusega (53%) ja keskharidusega (52%) vastajad;
- ▶ pigem need, kes ei ole suitsetamisest loobunud.

Tabel 8.1. Vähemalt 30-minutilise liikumisharrastusega tegelemine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, seos suitsetamisega, %

		Üldse mitte või 1-2 korda kuus	Üks või mitu korda nädalas	Kokku
Suitsetamine*	Suitsetab	67	33	100
	Loobunud	49	51	100

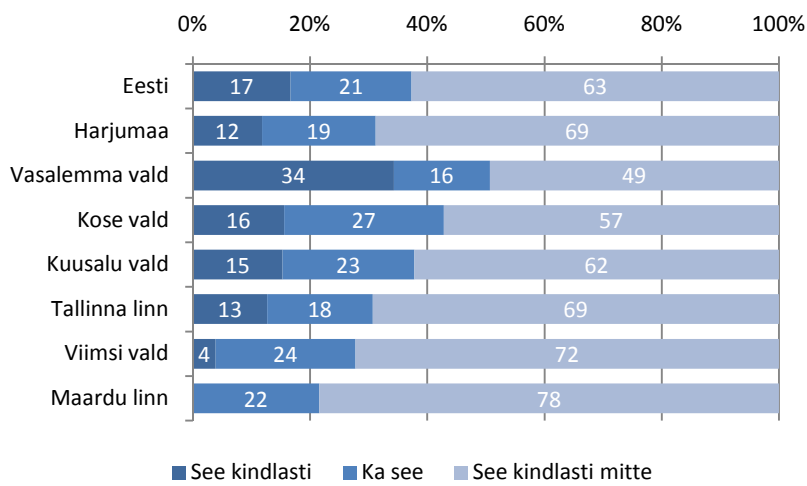
*Vastasid ainult need, kes on kunagi elus suitsetanud.

8.4. FÜÜSILISE AKTIIVSUSE TAKISTAJAD

Füüsiliselt väheaktiivsetel vastajatel paluti hinnata, millised erinevad tegurid piiravad nende füüsilist aktiivsust.

Sobiva asukoha puudumine

Sobiva asukoha puudumise tõi takistusena välja 31% Harjumaa vastajatest, mis on madalam Eesti keskmisest 38% (joonis 8.4). Kõige enam pidasid seda takistuseks Vasalemma valla vastajad (50%) ja kõige vähem Maardu linna vastajad (22%).

Joonis 8.4. Liikumisharrastust pärsib sobiva asukoha puudumine

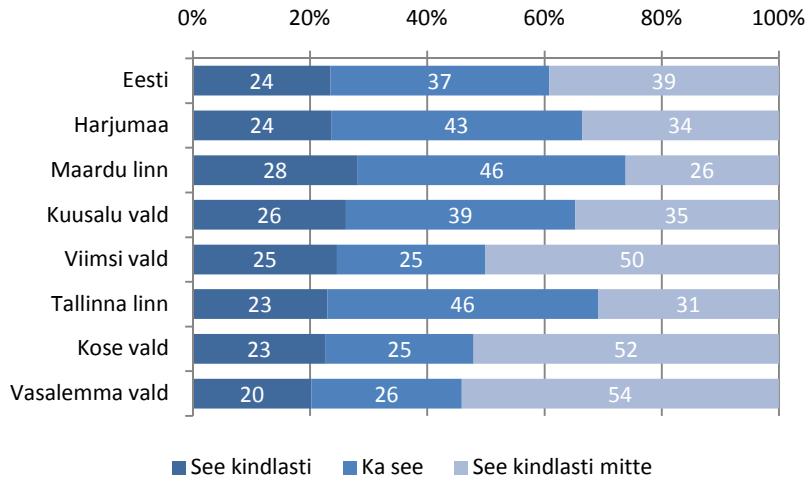
(vastasid vaid need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelema liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Sobiva asukoha puudumist näevad liikumisharrastuse takistusena:

- ▶ pigem mehed (38%) kui naised (26%);
- ▶ pigem keskharidusega (37%) ja alg- või põhiharidusega (35%) kui kõrgharidusega (23%) vastajad;
- ▶ pigem täisealiste lastega (36%) ja ilma lasteta (32%) kui alaealiste lastega (16%) leibkondade liikmed.

Harrastuse kallis hind

Harrastuse kalli hinna tõi takistusena välja 67% Harjumaa vastajatest, mis on kõrgem Eesti keskmisest 61% (joonis 8.5). Kõige enam pidasid seda takistuseks Maardu linna vastajad (74%) ja kõige vähem Vasalemma valla vastajad (46%).

Joonis 8.5. Liikumisharrastust pärsib selle kallis hind

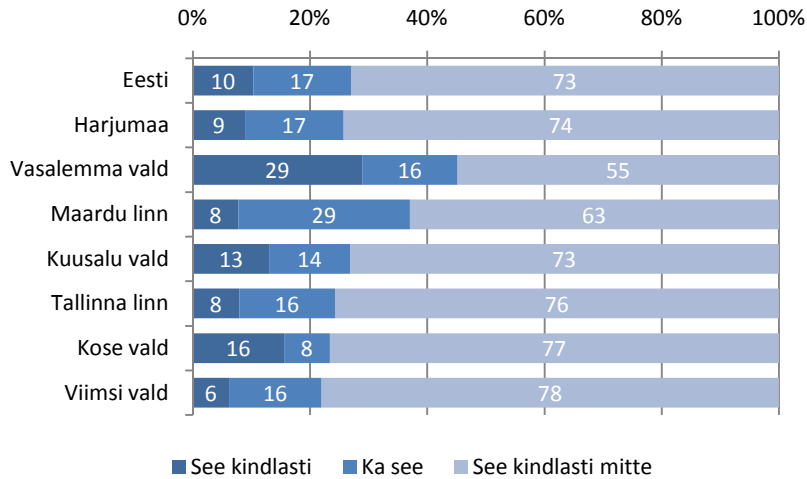
(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Harrastuse kallist hinda näevad liikumisharrastuse takistusena:

- ▶ pigem keskealised (73%) kui noored (64%) ja vanemaealised (58%);
- ▶ pigem kõrge (77%) kui madala (64%) ja keskmise (62%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (76%) kui täisealiste lastega (63%) ja alaealiste lastega (57%) leibkondade liikmed.

Sobiva transpordi puudumine harrastuskohta jõudmiseks

Sobiva transpordi puudumise tõi takistusena välja 26% Harjumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 8.4). Kõige enam pidasid seda takistuseks Vasalemma valla vastajad (45%) ja kõige vähem Viimsi valla vastajad (22%).

Joonis 8.6. Liikumisharrastust pärsib harrastuskohta jõudmiseks sobiva transpordi puudumine

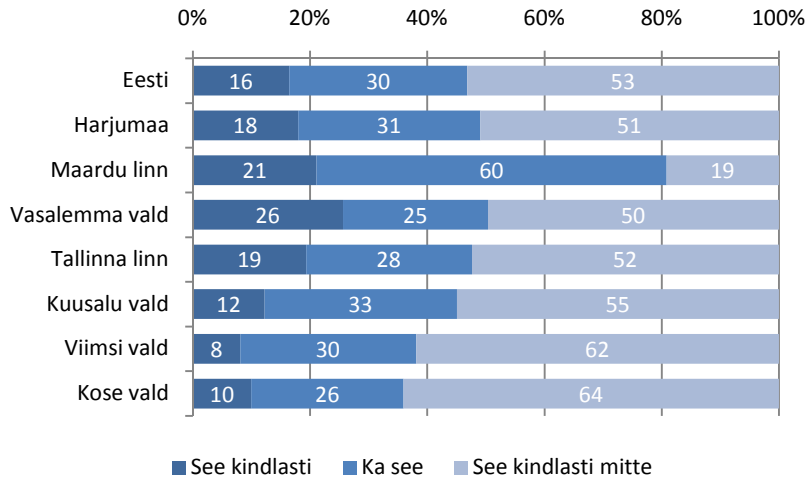
(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnend 30 päeva jooksul tegelema liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Sobiva transpordi puudumist näevad liikumisharrastuse takistusena:

- ▶ pigem keskealised (33%) ja vanemaealised (32%) kui noored (14%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (34%) ja kõrgharidusega (32%) kui keskharidusega (14%) vastajad;
- ▶ pigem täisealiste lastega (31%) kui alaealiste lastega (22%) ja ilma lasteta (15%) leibkondade liikmed.

Vajalike vahendite puudumine

Vajalike vahendite puudumise tõi takistusena välja 49% Harjumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 8.4). Kõige enam pidasid seda takistuseks Maardu linna vastajad (81%) ja kõige vähem Kose valla vastajad (36%).

Joonis 8.7. Liikumisharrastust pärsib vajalike vahendite puudumine

(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

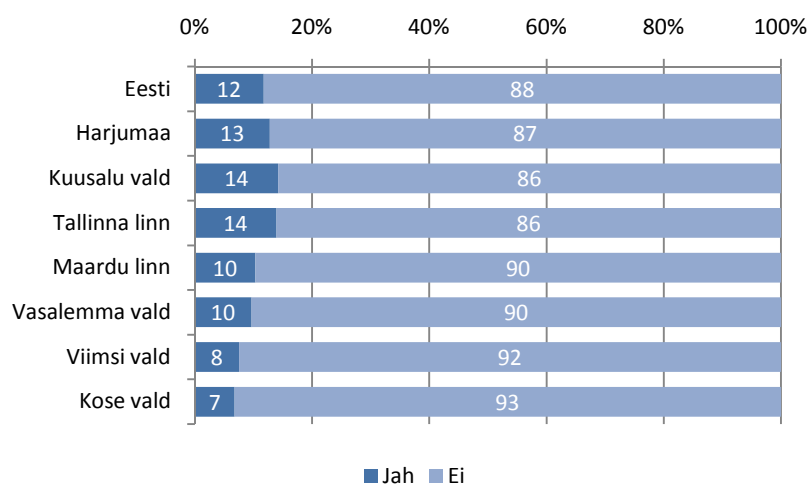
Vajalike vahendite puudumist näevad liikumisharrastuse takistusena:

- ▶ pigem mehed (56%) kui naised (44%);
- ▶ pigem vanemaealised (55%) ja keskealised (51%) kui noored (42%);
- ▶ pigem keskharidusega (63%) kui alg- või põhiharidusega (50%) ja kõrgharidusega (35%) vastajad;
- ▶ pigem keskmise (57%) ja kõrge (55%) kui madala (38%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem ilma elukaaslaseta (55%) kui ilma elukaaslasega (44%) vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (55%) kui alaealiste lastega (45%) ja täisealiste lastega (41%) leibkondade liikmed.

9. SEKSUAALTERVIS

9.1. SEKSUAALVAHEKORD JUHUPARTNERIGA

Harjumaa vastajatest 13% on uuringule eelnenud aasta jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 9.1). Madalaim on näitaja Kose vallas (7%) ja kõrgeim Tallinna linnas ning Kuusalu vallas (14%).

Joonis 9.1. Seksuaalvahekord juhupartneriga uuringule eelnenud 12 kuu jooksul (vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras)

Juhupartneriga seksuaalvahekorras olnuid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (18%) kui naised (8%);
- ▶ pigem noored (19%) kui keskealised (10%) ja vanemaealised (7%);
- ▶ pigem need, kes joovad purju vähemalt üks kord nädalas.

Tabel 9.1. Seksuaalvahekord juhupartneriga, seos korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamisega, %*

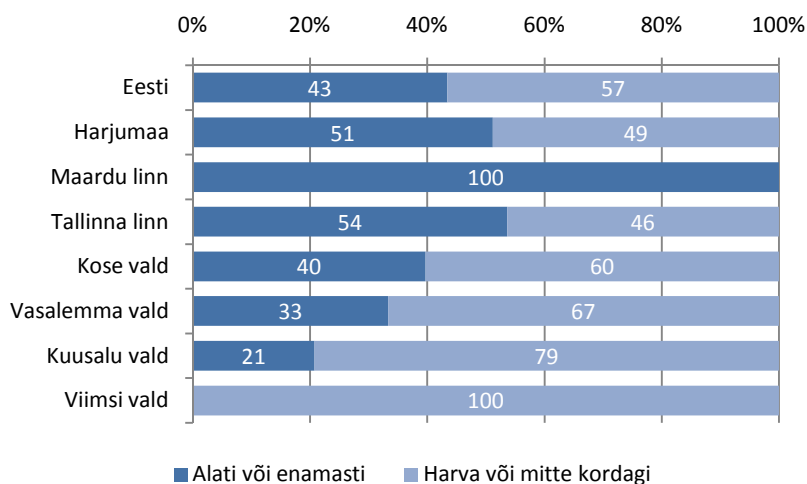
		Jah	Ei	Kokku
Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Mitte kordagi	5	96	100
	1-3 korda kuus	18	82	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	34	66	100

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

9.2. KONDOOMI KAASAS KANDMINE

Kõigilt vastajatelt, kellel oli juhupartneriga seksuaalvahekorra kogemus, küsiti: „Kui sageli te olete viimase 12 kuu jooksul kandnud endaga kondoomi kaasas?“.

Harjumaa vastajatest 51% kannab kondoomi alati või enamasti kaasas, mis on kõrgem Eesti keskmisest 43% (joonis 9.2). Maardu linnas kandsid kondoomi endaga kaasas kõik vastajad. Viimsi vallas ei ole ühtegi vastajat, kes alati või enamasti kondoomi kaasas kannaks.

Joonis 9.2. Kondoomide kaasas kandmine

(vastasid ainult need, kes uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olid olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga)

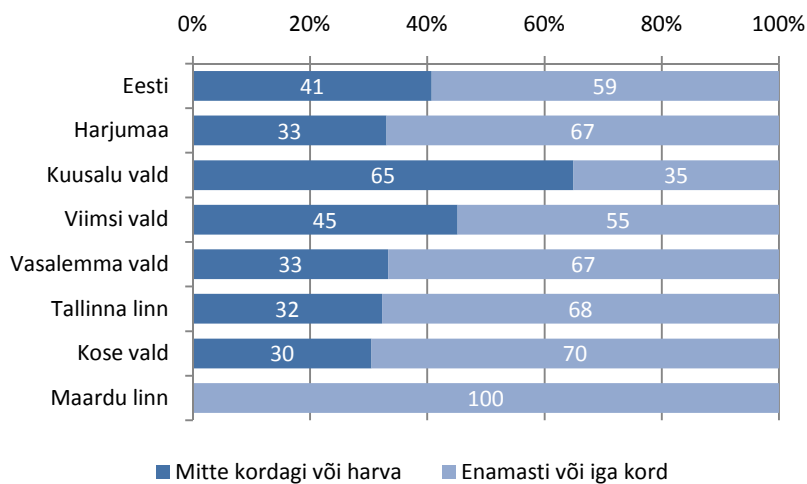
Kondoomi kannavad alati või enamasti kaasas:

- ▶ pigem noored (61%) kui vanemaealised (42%) ja keskealised (39%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (62%) kui keskharidusega (45%) ja alg- või põhiharidusega (39%) vastajad.

9.3. KONDOOMI KASUTAMINE JUHUSLIKU SEKSUAALVAHEKORRA AJAL

Kõigilt vastajatelt, kellel oli juhupartneriga seksuaalvahekorra kogemus, küsiti: „Kui sageli viimase 12 kuu jooksul kasutasite kondoomi, kui olite seksuaalvahekorras juhupartneriga?“.

Harjumaa vastajatest 67% kasutas kondoomi enamasti või iga kord, mis on kõrgem Eesti keskmisest 59% (joonis 9.2). Neid, kes jätsid kondoomi enamasti kasutamata on kõige enam Kuusalu vallas (65%). Maardu linnas kasutasid kõik vastajad juhusliku seksuaalvahekorra ajal kondoomi enamasti või iga kord.

Joonis 9.3. Kondoomi kasutamine juhusliku seksuaalvahekorra ajal

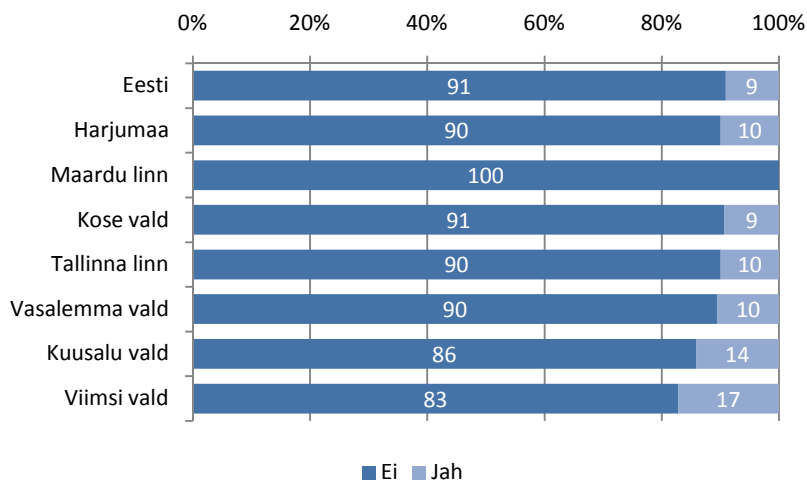
(vastasid ainult need, kes uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olid olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga)

Juhupartneriga seksuaalvahekorras olles jätsid kondoomi enamasti kasutamata:

- ▶ pigem vanemaealised (58%) ja keskealised (50%) kui noored (17%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (43%) kui alg- või põhiharidusega (29%) ja keskharidusega (27%) vastajad.

9.4. SEKSUAALVÄGIVALD

Kõigist Harjumaa seksuaalvahekorra kogemusega vastajatest on 10% kogenud seksuaalvägivalda ehk olnud sunnitud astuma seksuaalvahekorda vastu oma tahtmist, mis on sarnane Eesti keskmisega (joonis 9.4). Kõrgeim on näitaja Viimsi vallas (17%). Maardu linnas ei ole seksuaalvägivalda kogenud mitte üksi vastaja.

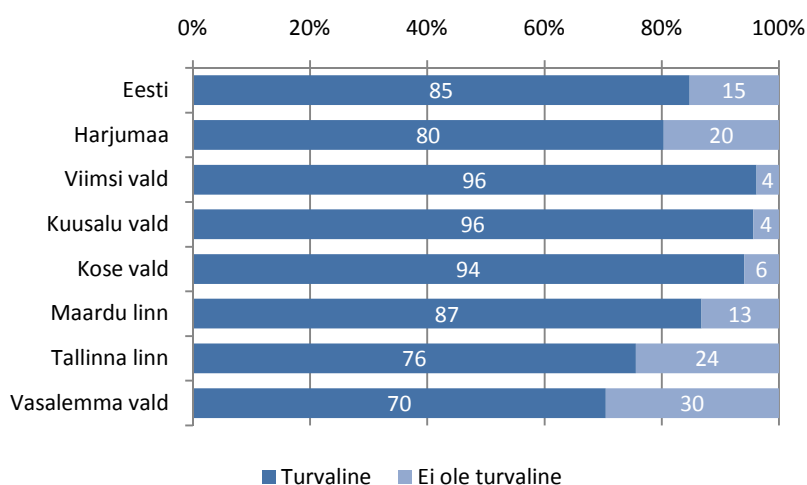
Joonis 9.4. On olnud sunnitud astuma seksuaalvahekorda vastu tahtmist
(vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras)

Seksuaalvägivalda on kogenud pigem naised (16%) kui mehed (2%).

10. TURVALISUS JA OHUTUS

10.1. ELUKOHA TURVALISUS

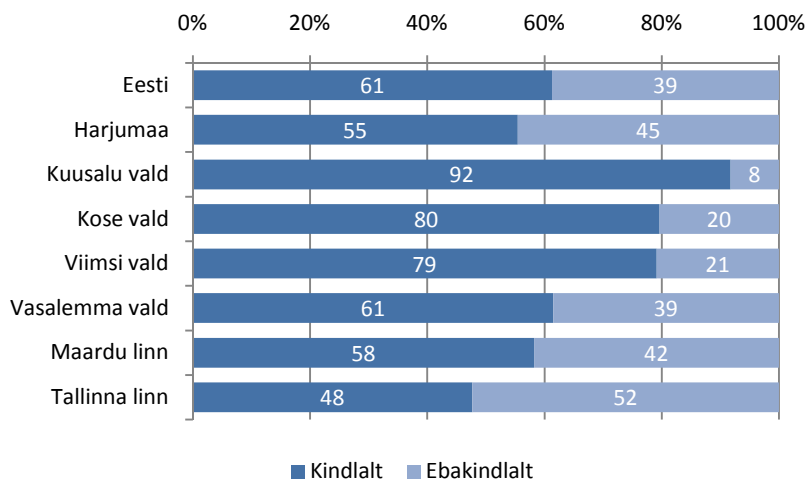
Uuringus osalejatel paluti vastata, kui turvaliseks nad üldiselt hindavad oma elukohta. Harjumaa vastajatest 80% peab oma elukohta turvaliseks, mis on madalam Eesti keskmisest 85% (joonis 10.1). Kõige turvalisemalt tunnevad end Viimsi valla ja Kuusalu valla vastajad (96%), näitaja on madalaim Vasalemma vallas (70%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 10, tabel 10.1).

Joonis 10.1. Elukohta turvalisus

10.2. TURVATUNNE OMA ELUKOHAS PIMEDAL AJAL

Harjumaa vastajatest 45% tunneb end ebakindlalt, kui oma elukohas pimedas üksi liigub, mis on kõrgem Eesti keskmisest 39% (joonis 10.2). Kõige vähem tunnevad pimedal ajal ebakindlust Kuusalu valla vastajad (8%) ja kõige enam Tallinna linna vastajad (52%).

Joonis 10.2. „Kui julgelt te ennast tunnete, käies üksinda väljas oma elukohas pärast pimeduse saabumist?“

Vastajaid, kes tunnevad end oma elukohas pimedal ajal ebakindlalt, saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem naised (55%) kui mehed (33%);
- ▶ pigem vanemaealised (61%) kui keskealised (43%) ja noored (36%).

10.3. ÜMBRUSKONNA OHUTUS

Uuringus osalejatel paluti hinnata erinevate tegevuste ohutust oma elukohas (tabel 10.1). Sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes on vastused esitatud lisa 10, tabelites 10.3-10.8.

Uuringus osalenud omavalitsustest eristuvad Vasalemma vald ja Tallinna linn, seal peab kõige enam vastajaid jala liiklemist, sõidutee ületamist ja jalgrattaga sõitmist ohtlikuks. Veekogudes ujumist peetakse kõige ohtlikumaks Vasalemma vallas.

Positiivse külje pealt paistavad silma Viimsi vald ja Kuusalu vald – sealsed vastajad peavad oma elukohta sagedamini ohutuks.

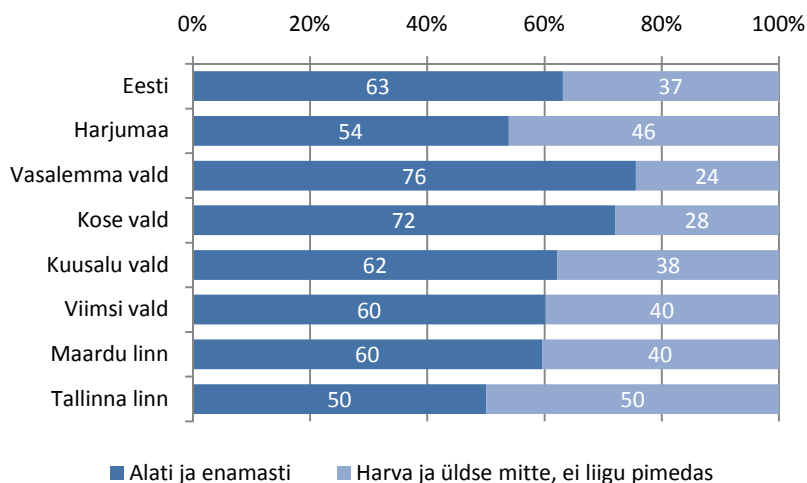
Tabel 10.1 Vastajad, kes peavad erinevaid tegevusi elukohas ohtlikuks, %

	Eesti	Harjumaa	Tallinna linn	Viimsi vald	Maardu linn	Kose vald	Kuusalu vald	Vasalemma vald
Jalgsi tööle või kooli minemine	6	9	11	2	8	2	4	16
Sõidutee ületamine	18	22	24	15	22	13	4	42
Jalgrattaga sõitmine	27	32	38	13	21	27	9	35
Parkides ja haljasaladel jalutamine	7	10	12	5	11	2	0	4
Mänguväljakute kasutamine	3	4	5	3	5	0	0	6
Veekogudes ujumine	18	22	25	5	25	15	11	43

10.4. TURVAVAHENDITE KASUTAMINE

Helkuri kasutamine

Uuringus osalenutel paluti vastata, kui tihti nad kasutavad pimedal ajal valgustamata tänavatel või teedel liikudes helkurit. Vastajaid, kes kannavad helkurit alati või enamasti on Harjumaal 54%, mis on madalam Eesti keskmisest 63% (joonis 10.3). Kõige madalam on alati või enamasti helkurit kandjate osakaal Tallinna linnas (50%) ja kõige kõrgem Vasalemma vallas (76%).

Joonis 10.3. Helkuri kandmine

Sagedamini kannavad helkurit naised (64%) kui mehed (42%).

Turvavöö kasutamine

Uuringus osalenutel paluti vastata, millised on nende turvavöö kasutamise harjumused (tabel 10.2). Harjumaa vastajate turvavöö kasutamise harjumused on juhina ja kaassõitjana esiistmel sõitmise puhul sarnased Eesti keskmisele, tagaistmel kasutatakse turvavööd harvemini.

Juhina kasutavad turvavööd alati kõige enam Kose valla (80%) ja kõige vähem Vasalemma valla (41%) vastajad. Kaassõitjana esiistmel kasutavad kõige enam turvavööd Viimsi valla (99%) ja kõige vähem Kuusalu valla vastajad (81%). Tagaistmel on turvavöö kasutajaid kõige enam samuti Viimsi vallas (65%) ja kõige vähem Maardu linnas (42%).

Turvavöö kasutamise ülevaade sotsiaal-demograafiliste näitajate lõikes on esitatud raporti lisa 10 (tabelid 10.10-10.12).

Tabel 10.2. Alati turvavöö kasutamine, %

	Eesti	Harjumaa	Tallinna linn	Viimsi vald	Maardu linn	Kose vald	Kuusalu vald	Vasalemma vald
Juhina	70	69	70	76	73	80	57	41
Esiistmel kaassõitjana	93	93	93	99	96	94	81	95
Tagaistmel kaassõitjana	59	49	47	65	42	56	52	59

LISA 1. TERVISE SEISUND

Tabel 1.1. Tervise enesehinnang, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Hea	47	48	62	47	26	33	41	62	52	23	42	48	48	48
Keskmine	43	41	36	36	58	51	45	34	41	51	43	37	41	46
Halb	10	11	2	16	16	16	14	4	7	27	15	15	11	7

	Perekonnaseis		Rahvus			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Eestlane	Venelane	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Hea	40	56	51	40	51	47	51	
Keskmine	46	38	39	48	35	45	43	
Halb	15	7	10	12	14	9	7	

Tabel 1.2. Pikaajaline krooniline haigus või tervise probleem, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Jah	43	53	32	47	73	55	50	43	41	76	61	53	45	47
Ei	57	47	68	53	27	45	50	57	59	24	39	47	55	53

	Perekonnaseis		Rahvus			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Eestlane	Venelane	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Jah	53	43	47	52	45	61	38	
Ei	47	57	53	48	55	39	62	

Tabel 1.3. Tervise seisundi tõttu piiratud toimetulek, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Piiratud	40	36	32	38	46	60	38	27	36	33	44	44	37	35
Ei ole piiratud	60	64	68	62	54	40	62	73	64	67	56	56	63	65

	Perekonnaseis		Rahvus		Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Eestlane	Venelane	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Piiratud	43	33	30	52	38	45	36
Ei ole piiratud	57	67	70	48	62	55	64

Tabel 1.4. Vererõhu mõõtmine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	82	92	86	86	91	89	86	87
Rohkem kui 2 aastat tagasi	17	8	13	13	9	10	12	13
Mitte kunagi	1	0	1	2	0	1	2	0

Tabel 1.5. Vere kolesterooli taseme määramine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	57	67	49	62	81	59	59	69
Rohkem kui 2 aastat tagasi	23	14	18	21	14	11	15	24
Mitte kunagi	20	19	33	17	4	31	26	7

Tabel 1.6. Eesnäärme uuring (vastasid ainult mehed vanuses 55-70 aastat), %

	Haridus		
	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	23	69	50
Rohkem kui 2 aastat tagasi	14	0	2
Mitte kunagi	63	31	48

Tabel 1.7. Mammograafia uuring (vastasid ainult naised vanuses 35-70 aastat), %

	Vanus		Haridus		
	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	34	47	45	43	35
Rohkem kui 2 aastat tagasi	9	38	19	20	20
Mitte kunagi	57	15	36	38	45

Tabel 1.8. Perearsti või pereõe teenuse kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Samal või järgmisel päeval	44	36	48	37	32	40	36	42
Samal nädalal	38	45	42	39	43	42	49	35
Hiljem kui nädala pärast	6	12	6	7	15	7	7	13
Ei oska öelda	13	7	4	16	10	11	7	11

Tabel 1.9. Hambaarsti teenuse kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Samal või järgmisel päeval	20	12	20	14	11	21	13	15
Samal nädalal	26	29	31	31	18	14	30	34
Hiljem kui nädala pärast	28	40	33	37	33	31	39	30
Ei oska öelda	26	19	17	19	38	34	18	21

Tabel 1.10. Psühholoogiline nõustamisteenus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Samal või järgmisel päeval	6	4	8	3	2	0	5	6
Samal nädalal	4	6	7	4	1	1	4	7
Hiljem kui nädala pärast	2	10	8	6	3	11	6	3
Ei oska öelda	88	81	78	87	94	88	85	85

Tabel 1.11. Ravimite kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	52	48	56	45	48	44	54	48
11-30 minutit	33	35	31	37	33	39	29	37
31 minutit või kauem	14	15	13	18	13	15	16	13
Ei oska öelda	1	2	0	0	6	2	0	2

Tabel 1.12. Toidukaupade kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	47	52	57	48	41	43	48	53
11-30 minutit	36	27	33	33	25	31	35	28
31 minutit või kauem	16	21	11	17	32	21	17	19
Ei oska öelda	1	1	0	1	2	5	0	0

Tabel 1.13. Alkoholi kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	57	61	73	55	41	65	55	60
11-30 minutit	30	18	17	29	29	23	26	24
31 minutit või kauem	6	9	3	12	9	8	10	7
Ei oska öelda	6	11	6	4	21	4	9	9

Tabel 1.14. Tubakatoodete kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	56	61	73	52	42	60	55	59
11-30 minutit	27	14	11	28	23	22	18	22
31 minutit või kauem	6	9	5	9	9	8	8	7
Ei oska öelda	11	17	10	11	26	11	18	12

LISA 2. TOITUMINE

Tabel 2.1 Hommikusöögi söömine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Vähemalt pooltel päevadel	81	91	79	86	97	82	88	85	84	72	92	88	86	85
Harva või üldse mitte	19	9	21	14	3	18	12	15	16	28	8	12	14	15

	Perekonnaseis		Rahvus		Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Eestlane	Venelane	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Vähemalt pooltel päevadel	85	87	88	83	81	84	88
Harva või üldse mitte	15	14	12	17	19	16	12

Tabel 2.2. Puu- ja köögiviljade söömine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei söö üldse, mõned portsjonid nädalas	58	40	46	47	54	52	62	35	48	84	44	47	49	48
1-2 portsjonit päevas	33	39	33	43	33	35	24	47	36	14	39	33	36	38
3-4 portsjonit päevas	8	20	19	10	11	12	14	15	14	2	16	18	15	12
5 või rohkem portsjonit päevas	2	1	2	0	2	0	0	3	1	0	1	2	0	2

	Perekonnaseis		Rahvus		Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Eestlane	Venelane	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ei söö üldse, mõned portsjonid nädalas	48	49	46	51	56	40	48
1-2 portsjonit päevas	36	36	38	30	30	36	42
3-4 portsjonit päevas	15	14	13	19	13	22	7
5 või rohkem portsjonit päevas	1	2	2	0	0	1	3

Tabel 2.3. Energiajookide tarvitamine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Mitte kordagi	85	96	81	96	99	89	91	91	92	95	86	92	87	91
1-7 päeval nädalas	15	4	19	4	1	11	9	9	8	5	14	8	13	9

Tabel 2.4. Coca-Cola ja teiste suhkrut sisaldavate magusate jookide tarvitamine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Mitte kordagi	56	80	53	72	89	66	70	68	68	72	66	74	69	67
1-2 päeval nädalas	31	15	33	20	8	23	21	24	21	21	24	20	22	24
3-7 päeval nädalas	13	5	14	7	3	11	9	8	10	7	10	7	10	8

Tabel 2.5. Pitsa, pirukate, saiakeste ja hamburgerite söömine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Mitte kordagi	38	51	32	49	61	40	48	45	42	39	52	53	47	43
1-2 päeval nädalas	40	36	49	35	24	37	35	42	32	43	35	30	41	39
3-7 päeval nädalas	22	13	19	16	15	23	17	13	25	18	12	17	11	18

LISA 3. ALKOHOL

Tabel 3.1. Alkoholi tarvitamise regulaarsus uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Mitte kordagi	22	25	21	21	33	25	28	19	18	20	39	24	20	26
1-3 korda kuus	31	46	40	37	37	33	37	42	39	43	38	35	42	40
Vähemalt üks kord nädalas	48	29	39	42	29	41	36	39	44	37	23	41	38	34

	Perekonnaseis		Rahvus		Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Eestlane	Venelane	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Mitte kordagi	30	18	22	26	16	22	27
1-3 korda kuus	42	35	38	41	46	43	33
Vähemalt üks kord nädalas	28	47	40	33	38	34	39

Tabel 3.2. Korraga vähemalt 6 alkoholi annuse tarvitamine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Mitte kordagi	35	72	46	57	65	33	49	68	52	28	66	58	57	50
1-3 korda kuus	44	23	37	36	20	36	37	27	35	48	23	25	34	36
Vähemalt üks kord nädalas	21	5	17	8	15	31	13	5	13	23	11	17	9	14

	Perekonnaseis		Rahvus		Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Eestlane	Venelane	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Mitte kordagi	57	51	56	49	55	55	54
1-3 korda kuus	29	37	31	42	33	36	26
Vähemalt üks kord nädalas	15	12	12	9	12	9	20

Tabel 3.3. Subjektiiivne alkoholi tarvitamise hinnang (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkoholiseid jooke tarvitanud), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Vähe või mõõdukalt	89	94	93	89	93	89	87	96
Palju	11	6	7	11	7	11	13	4

Tabel 3.4. Väitele „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või paari pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Rahvus	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Eestlane	Venelane
Ei ole nõus	33	21	19	34	27	29	31	21	31	16
Nõus	67	79	81	66	73	71	69	79	69	84

Tabel 3.5. Väitele „Enda igapäevane purju joomine võib tekitada tõsiseid tervisehäireid“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Rahvus	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Eestlane	Venelane
Ei ole nõus	11	4	8	7	7	9	5	9	6	6
Nõus	89	96	92	93	93	91	95	91	94	94

Tabel 3.6. Väitele „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Rahvus	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Eestlane	Venelane
Ei ole nõus	54	65	50	65	70	50	57	66	71	29
Nõus	46	35	50	35	30	50	43	34	29	71

Tabel 3.7. Väitele „Alkoholi ja tubakatooteid peaks olema võimalik müüa ainult spetsiaalsetes müügikohtades (alkoholi- ja tubakakauplus)“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Rahvus	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Eestlane	Venelane
Ei ole nõus	37	27	32	38	18	27	30	35	41	10
Nõus	63	73	68	62	82	73	70	65	59	90

Tabel 3.8. Väitele „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“ (analüüsist on välja jäetud need, kes vastasid väitele „ei kehti minu kohta“) vastamine, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Nõus	65	51	58	59	61
Pigem ei ole nõus	17	29	23	27	11
Ei oska öelda	18	20	19	14	28

LISA 4. SUITSETAMINE

Tabel 4.1 Viibimine tööl ruumides, kus suitsetatakse, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei viibi	80	92	86	83	94	84	83	91	81	89	87
Viibib	20	8	14	17	6	16	17	9	19	11	13

Tabel 4.2. Viibimine kodus ruumides, kus suitsetatakse, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	35-54	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ei viibi	77	82	78	78	84	72	75	88	73	82	80	74	84	78
Viibib	23	18	22	22	16	28	25	12	27	18	20	26	16	22

Tabel 4.3. Suitsetamise alustamine (vastasis ainult need, kes suitsetavad igapäevaselt), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal
Enne 18. eluaastat	28	29	19	24	50	15	25	41	12	40	27
18-aastaselt või vanemalt	72	71	81	76	50	85	75	59	88	60	73

Tabel 4.4. Igapäevane suitsetamine, %

	Sugu		Vanus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Töötav	Töötu	Mitte-aktiivne
Ei ole kunagi suitsetanud	34	61	54	44	45	43	21	63
Olen suitsetamisest loobunud	29	17	16	27	27	25	6	21
Suitsetan aeg-ajalt	3	2	5	1	0	2	0	3
Suitsetan iga päev	34	21	25	29	27	30	73	13

	Haridus			Ostujõud		
	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei ole kunagi suitsetanud	48	44	53	50	48	45
Olen suitsetamisest loobunud	21	16	31	15	21	28
Suitsetan aeg-ajalt	6	2	0	4	1	1
Suitsetan iga päev	25	38	16	30	30	25

Tabel 4.5. Suitsetamisest loobumine (vastasis ainult need, kes on kunagi elus suitsetanud), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitte-aktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Suitsetab	56	57	65	52	50	59	71	34	56	93	44	69	60	48
Loobunud	44	43	35	48	50	41	29	66	44	7	56	31	40	52

	Perekonnaseis		Rahvus		Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Eestlane	Venelane	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Suitsetab	53	58	59	51	76	53	46
Loobunud	47	42	41	49	24	47	54

Tabel 4.6. Soov loobuda suitsetamisest (vastasid ainult igapäevased suitsetajad), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Jah	69	75	60	76	81	70	71	72
Ei	31	25	40	24	19	30	29	28

Tabel 4.7. Proovinud loobuda suitsetamisest (vastasid need, kes suitsetavad praegusel eluperioodil igapäevaselt või aeg-ajalt), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase aasta jooksul	40	48	54	42	30	53	45	29
Rohkem kui aasta tagasi	37	38	38	30	47	30	34	55
Mitte kunagi	22	14	8	28	23	16	21	16

LISA 5. NARKOOTIKUMID

Tabel 5.1. Kanepi hankimise võimalikkus, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Võimatu	7	17	10	14	13
Keeruline või lihtne	32	21	54	12	3
Ei tea	62	62	36	74	84

Tabel 5.2. Teiste narkootikumide (ecstasy, amfetamiin, kokaiin, heroiin) hankimise võimalikkus, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Võimatu	9	17	12	14	13
Keeruline või lihtne	24	19	42	11	4
Ei tea	67	64	46	75	83

Tabel 5.3. Kanepi tarvitamine elu jooksul, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Jah, ühe korra	11	9	13	12	3
Jah, korduvalt	18	4	24	3	0
Ei	71	86	62	85	97

Tabel 5.4. Teiste narkootikumide tarvitamine elu jooksul, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Jah, ühe korra	8	5	13	4	0
Jah, korduvalt	10	4	16	1	0
Ei	82	91	71	95	100

LISA 6. SOTSIAALSED SUHTED

Tabel 6.1. Organisatsiooni, ühingu või grupi liikmelisus, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus	Töötav	Töötu	Mitte- aktiivne	Ei ela kooselus	Kooselus
Jah	19	18	23	18	13	15	15	24	19	25	18	18	19
Ei	81	82	77	82	87	85	85	76	81	75	82	82	81

Tabel 6.2. Mittetulundusühingu liikmelisus, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus	Töötav	Töötu	Mitte- aktiivne	Ei ela kooselus	Kooselus
Jah	17	11	13	19	8	8	9	23	16	19	8	11	16
Ei	83	89	87	81	92	92	91	77	84	81	92	89	84

Tabel 6.3. Aktiivne suhtleja internetis, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus	Töötav	Töötu	Mitte- aktiivne	Ei ela kooselus	Kooselus
Jah	45	56	76	44	20	54	45	55	48	33	59	55	46
Ei	55	44	24	56	80	46	55	45	52	67	41	45	54

Tabel 6.4. Väitele „Enamikku inimesi minu kodukandis võib usaldada“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus	Töötav	Töötu	Mitte- aktiivne
Nõus	48	40	46	43	40	45	41	44	46	21	42
Ei ole nõus	30	27	34	27	20	31	27	28	29	35	26
Ei oska öelda	23	33	20	30	41	24	32	28	26	44	33

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	49	41	46	52	50	36
Ei ole nõus	25	29	28	22	19	33
Ei oska öelda	26	31	27	25	31	30

Tabel 6.5. Väitele „Minu kodukandi inimesed üldiselt aitavad üksteist, kui on vaja“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus	Töötav	Töötu	Mitte- aktiivne
Nõus	42	52	47	50	45	40	49	49	48	35	48
Ei ole nõus	30	17	31	19	17	27	22	23	24	32	20
Ei oska öelda	27	31	23	31	38	33	29	28	28	33	32

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	42	50	50	54	51	46
Ei ole nõus	28	29	15	21	22	25
Ei oska öelda	30	21	35	25	27	29

Tabel 6.6. Väitele „Oma ümbruskonna hüvanguks teen mõnikord mõne töö ära omal algatusel, ilma et keegi oleks palunud“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Nõus	41	40	31	50	42	33	40	46	44	48	31
Ei ole nõus	39	29	48	27	21	33	34	34	35	31	32
Ei oska öelda	20	31	21	23	37	34	26	20	21	21	37

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	47	38	39	43	46	37
Ei ole nõus	33	38	32	39	29	34
Ei oska öelda	20	24	30	18	26	29

Tabel 6.7. Väitele „Ma arvan, et minu kodukandi asjad on olulised“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Nõus	62	77	65	74	70	67	61	80	71	50	68
Ei ole nõus	19	7	18	11	7	13	17	8	12	29	13
Ei oska öelda	19	17	17	15	23	20	22	12	17	21	19

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	74	72	67	72	73	64
Ei ole nõus	7	14	15	10	13	16
Ei oska öelda	19	15	18	17	14	20

Tabel 6.8. Väitele „Ma usun, et suudan mõjutada ja muuta elu oma kodukandis“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus	Töötav	Töötu	Mitte- aktiivne
Nõus	32	29	40	29	18	32	28	33	35	14	22
Ei ole nõus	41	39	37	45	37	41	38	41	37	56	46
Ei oska öelda	27	32	23	26	45	28	33	26	28	31	32

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	38	31	29	37	41	23
Ei ole nõus	33	43	41	38	30	47
Ei oska öelda	29	27	30	25	30	29

Tabel 6.9. Väitele „Ma osalen kodukandi tegevustes“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus	Töötav	Töötu	Mitte- aktiivne
Nõus	27	31	27	36	23	28	28	32	33	35	20
Ei ole nõus	51	46	55	46	42	48	44	53	46	43	57
Ei oska öelda	21	23	18	18	35	24	27	15	22	22	23

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	32	27	32	32	33	27
Ei ole nõus	47	50	49	45	47	55
Ei oska öelda	22	23	19	23	20	18

Tabel 6.10. Uuringule eelnenud 12 kuu jooksul osalenud mõnel enda elukohas toimunud terviseleemalisel üritusel, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Osalenud	12	25	25	16	12	16	15	23	18	5	23
Ei ole osalenud	73	60	59	69	73	71	65	66	69	63	61
Ei ole toimunud	15	15	16	15	14	13	20	10	14	32	16

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Osalenud	22	15	21	13	24	15
Ei ole osalenud	57	72	68	71	67	69
Ei ole toimunud	21	14	11	16	9	16

Tabel 6.11. Rahulolu oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Rahul	32	34	45	32	18	40	26	38	35	37	29
Ei ole rahul	17	17	22	13	13	18	17	13	12	20	26
Ei oska öelda	51	49	33	55	69	42	56	49	53	43	45

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Rahul	29	28	41	28	34	37
Ei ole rahul	15	18	18	19	16	16
Ei oska öelda	56	54	41	52	51	47

LISA 7. VAIMNE TERVIS

Tabel 7.1. Depressiooni sümptomite esinemine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus	Töötav	Töötu	Mitte- aktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei ole	75	73	77	71	72	72	71	78	75	38	77	76	75	72
On	25	27	23	29	28	28	29	22	25	62	23	24	25	29

	Perekonnaseis		Rahvus		Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Eestlane	Venelane	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ei ole	65	82	79	65	75	71	75
On	35	18	21	35	25	29	25

Tabel 7.2. Suitsiidikatse esinemine elu jooksul, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Ei	92	94	92	93	94
Jah	8	6	8	7	6

LISA 8. KEHALINE AKTIIVSUS

Tabel 8.1. Kehamassiindeks, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal
Alakaal	3	2	2	4	2	6	4	0	2	3	3
Normaalkaal	35	38	41	28	41	42	27	43	35	44	34
Ülekaal ja rasvumine	62	60	57	68	57	53	69	57	63	53	63

	Perekonnaseis		Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Alakaal	4	2	5	1	2
Normaalkaal	37	35	60	38	22
Ülekaal ja rasvumine	60	63	35	62	76

Tabel 8.2. Vähemalt 30 minutit jala käimise või rattaga sõitmise sagedus uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus
Üldse mitte või 1-2 korda kuus	34	21	21	37	23	26	25	30	31	26	27	21	33
Üks või mitu korda nädalas	66	79	79	63	77	74	75	70	69	74	73	79	67

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Üldse mitte või 1-2 korda kuus	30	16	34
Üks või mitu korda nädalas	70	84	66

Tabel 8.3. Vähemalt 30 minutit tegelemine liikumisharrastusega, mis ajas kergelt higistama ja hingeldama uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei elakooselus	Kooselus
Üldse mitte või 1-2 korda kuus	51	58	46	60	62	66	52	53	54	56	56	55	56
Üks või mitu korda nädalas	49	42	54	40	38	34	48	47	46	44	44	45	44

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Üldse mitte või 1-2 korda kuus	61	50	57
Üks või mitu korda nädalas	39	50	43

Tabel 8.4. Liikumisharrastust pärsib sobiva asukoha puudumine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelema liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei elakooselus	Kooselus
See kindlasti	13	11	18	5	13	21	18	0	2	13	12	18	6
Ka see	25	15	15	25	17	14	19	23	27	14	21	13	26
See kindlasti mitte	62	74	67	70	70	65	63	77	71	73	67	69	69

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	16	5	16
Ka see	17	11	20
See kindlasti mitte	68	84	64

Tabel 8.5. Liikumisharrastust pärsib selle kallis hind (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus
See kindlasti	23	24	20	19	35	23	25	22	21	26	20	33	15
Ka see	48	39	44	54	23	39	42	46	56	36	44	34	52
See kindlasti mitte	29	37	35	27	42	38	33	32	23	38	36	34	34

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	26	32	18
Ka see	50	25	45
See kindlasti mitte	24	42	37

Tabel 8.6. Liikumisharrastust pärsib harrastuskohta jõudmiseks sobiva transpordi puudumine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus
See kindlasti	11	8	6	8	15	21	5	6	16	2	10	9	9
Ka see	17	16	8	25	17	13	9	26	11	19	18	19	15
See kindlasti mitte	72	76	87	67	68	66	86	68	73	78	72	73	76

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	8	7	10
Ka see	7	15	21
See kindlasti mitte	85	78	69

Tabel 8.7. Liikumisharrastust pärsib vajalike vahendite puudumine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus
See kindlasti	19	18	14	16	26	12	25	14	15	28	10	22	14
Ka see	37	26	28	35	29	38	38	21	40	29	28	33	30
See kindlasti mitte	44	56	57	49	45	50	37	65	45	43	62	45	56

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	17	22	18
Ka see	38	23	23
See kindlasti mitte	45	55	59

Tabel 8.8. Liikumisharrastust pärsib huvipuudus, vähene viitsimine, väsimus või ajapuudus (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus
See kindlasti	43	35	47	37	28	36	36	44	49	38	35	28	49
Ka see	52	57	44	58	65	54	57	54	51	51	60	64	47
See kindlasti mitte	4	8	8	4	7	10	8	3	0	11	5	9	4

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	44	30	44
Ka see	56	59	49
See kindlasti mitte	0	10	7

LISA 9. SEKSUAALTERVIS

Tabel 9.1. Olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga uuringule eelnenud 12 kuu jooksul (vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus
Jah	18	8	19	10	7	17	11	12
Ei	82	92	81	90	93	83	89	88

Tabel 9.2. Kondoomide kaasas kandmine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus
Alati või enamasti	49	55	61	39	42	39	45	62
Harva või mitte kordagi	51	45	39	61	58	61	55	38

Tabel 9.3. Kondoomi kasutamine juhusliku seksuaalvahekorra ajal (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus
Mitte kordagi või harva	30	39	17	50	58	29	27	43
Enamasti või iga kord	70	61	83	50	42	71	73	57

Tabel 9.4. On olnud sunnitud astuma seksuaalvahekorda vastu tahtmist (vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Kesk- haridus	Kõrg- haridus
Ei	98	84	88	89	95	93	91	88
Jah	2	16	12	11	5	7	9	12

LISA 10. TURVALISUS JA OHUTUS

Tabel 10.1 Kodukoha turvalisus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Turvaline	80	81	79	84	77	79	87	84
Ei ole turvaline	20	19	21	16	23	21	13	16

Tabel 10.2. „Kui julgelt te ennast tunnete, käies üksinda väljas oma elukohas pärast pimeduse saabumist?“, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Kindlalt	67	45	64	57	39	57	59	60
Ebakindlalt	33	55	36	43	61	43	41	40

Tabel 10.3. Jala kooli või tööle mineku ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	84	88	93	82	81	90	94	83
Ohtlik	12	7	7	12	10	6	3	13
Puudub selline võimalus	4	5	1	5	9	4	3	4

Tabel 10.4. Sõidutee ületamise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	79	75	79	76	76	71	88	77
Ohtlik	19	25	21	22	23	28	12	22
Puudub selline võimalus	2	0	1	1	0	1	0	1

Tabel 10.5. Jalgrattaga sõitmise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	67	58	69	61	52	66	64	63
Ohtlik	29	35	30	37	30	33	28	29
Puudub selline võimalus	4	7	2	2	18	2	8	7

Tabel 10.6. Parkide ja haljasaladel jalutamise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	87	83	85	84	87	84	87	86
Ohtlik	9	11	11	9	11	10	9	11
Puudub selline võimalus	4	6	5	6	3	6	3	4

Tabel 10.7. Mänguväljakute kasutamise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	87	89	93	87	79	86	90	88
Ohtlik	4	5	4	4	5	7	3	5
Puudub selline võimalus	9	7	2	9	16	7	7	7

Tabel 10.8. Veekogudes ujumas käimise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	65	60	55	71	60	71	55	66
Ohtlik	21	24	34	8	26	22	28	18
Puudub selline võimalus	14	16	10	21	14	7	17	16

Tabel 10.9. Helkuri kandmine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati ja enamasti	42	64	52	55	55	55	50	58
Harva ja üldse mitte, ei liigu pimedas	58	36	48	45	45	45	50	42

Tabel 10.10. Autojuhina turvavöö kasutamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati	78	62	73	74	56	48	70	81
Mitte alati, ei sõida autoga	22	38	27	26	44	52	30	19

Tabel 10.11. Kaassõitjana esiistmel turvavöö kasutamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati	89	97	88	96	96	87	94	95
Mitte alati, ei sõida autoga	11	3	12	4	4	13	6	5

Tabel 10.12. Tagaistmel turvavöö kasutamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati	45	52	47	44	59	43	56	43
Mitte alati, ei sõida autoga	55	48	53	56	41	57	44	57